

Mas tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

Poltni urad Celovec 2 - Verlagspostamt Klagenfurt 2.

Izhaja v Celovcu - Erscheinungsort Klagenfurt

LETO XV./STEVILKA 8

CELOVEC, DNE 21. FEBRUARJA 1963

CENA 2.- ŠILINGA

Ob duhovniških grobovih

V mesecu svečanosti je umrlo že šest duhovnikov krške škofije. Dva od teh sta delovala na slovenskem ozemlju. Dne 5. februarja smo se v Rožniku poslovili od preč. g. Dobernika, konzistorialnega svetnika in župnika v Glinjah, dne 17. februarja pa od preč. g. Barbiča, župnika na Pečnici.

Vsak pogreb nas opominja, da bomo morali umreti in da moramo biti na to pripravljeni. Ob pogrebu duhovnikov pa se nam vsiljujejo predvsem te misli: kaj bo z našim duhovniškim naraščanjem? Kaj bo, ko bodo starejši dušni pastirji pomrli in obnemogli? Saj že sedaj duhovniki vztrajajo v svojih službah do zadnje težke bolezni, do smrti. Koliko jih gre v pokoj s 60 ali 65 leti, kot je to urejeno v drugih poklicih?

Zadnjič je bil v našem listu klic po dobrih duhovnikih, danes pa kličemo po dobrih duhovniških. Saj drugo sledi iz prvega. Le moralno zdrava, krščanska družina bo dala dobrih duhovnikov. Iz materialistično usmerjenih družin ne bo duhovnikov. Za ta poklic se bo mogel odločiti le tisti mladenič, ki bo že od malega spoznaval in ljubil Boga, katerega bo že mati navajala k premagovanju in žrtvam in mu sama dajala v tem zgled, ki bo imel značajnega očeta s trdnimi katoliškimi načeli. Družina mu bo že dala vse predpogoje za to, da ga bo v določenem času Bog »poklicale« v svojo službo. On mu bo tudi dal milost in moč vzeti nase vso težo in odgovornost duhovniškega poklica.

»Žetev je velika, delavcev pa malo«, je krik, ki prihaja danes posebno iz dveh področij. Na kmetih primanjkuje delavcev, ker je delo slabo plačano, ker je delo težko in uspeh (neurje, suša, mraz) negotov. Delavcev pa primanjkuje tudi na veliki nji-ji Gospodovi. Tudi tam so, človeško gledano, isti vzroki. Delo je slabo plačano (posebno, če pomislimo na visoko izobrazbo), uspehi so negotovi, delavci zasovraženi, pogoj za delo težki. Oba pa delita kruh: kmet in duhovnik. Eden ohranja naše telesno življenje, drugi skrbi za naše duše. »Ne živimo le od kruha, ampak od vsake besede, ki pride iz božjih ust.«

Današnji materialistično usmerjeni človek misli, da lahko živi brez duhovnika. Cilji modernega človeka so: denar, užitek, čast. Pa ni srečen pri tem, čeprav neprestano išče sreče. Mnogim boleznim, živčnim napetostim in nezadovoljnostmi je krivo pomanjkanje srčnega miru, ki izvira iz izpolnjevanja božjih zapovedi in življenja po veri. Prav duhovnik pa je tisti, ki nam usmerja pogled navzgor, ki kliče »kvišku srca«, ki vzdržuje ravnotežje med snovjo in duhom, ki je srednik med nebem in zemljo. Pastirju duš je dana najodgovornejša naloga: voditi in reševati duše. Vselej in za vsakogar je tu, pripravljen pomagati in svetovati. Odreči se mora prijetnostim družine, premoženju si ne more pridobiti, ker so dohodki preskromni in ponavadi še te razda; za njim žaluje le malo sorodnikov, saj starši, ki so ga najbolj ljubili, že dolgo počivajo v grobu. Pogrebna služnost za duhovnikom pa je izraz zmagovalstva — saj je došel na cilj. Še v krsti pred oltarjem pa je obrnjen k ljudstvu, kot da bi še v smrti prosil in ušil.

Duhovniki so bili vselej močna opora naroda. Njegovi vodniki in preroki so bili. Narodu so začrtali cilj in pokazali pot. Učili so ljubiti Boga in kar je Bog vsakemu položil že v žilbe: materino besedo. Sprevedali so krive nauke in nanje opozorili. V težkih časih so vivali upanje na boljšo prihodnost. Pomagali so revežem in se zavzemali za socialne reforme. Neizmerno veliko so prispevali k izobrazbi

Kako dolgo bomo še brez vlade?

Sklop zvezne vlade opozarja na to, da se naši ministri že pripravljajo na brezkončno vladno krizo. V torek sta se koalicijski stranki zedinili, da bosta koncem aprila podaljšali provizorij pri državnem proračunu. S tem so ministri odpravili še edini gotovi termin, ki bi še mogel pospešiti vladno pogajanja, ki trajajo že tri mesece brez uspeha.

Nadalje so 70 dni pred potekom provizoričnega proračunskega zakona kapitulirali pred nalogo, da bi s prvim majem uredili državne finance s novim izdelanim zveznim finančnim zakonom.

V uradni objavi ministrskega zasedanja v torek so utemeljili ta nepričakovani korak vlade takole: podaljšanje provizorija je potrebno zato, ker upostavitve zveznega proračuna ob predvidenem roku, ki naj stopi v veljavo s prvim majem, ne bo možno z ozirom na pogajanja za sestavo vlade.

Ta sklep more privedi več ministrov, med njimi dr. Klause, v zelo težak in celo brezizhoden položaj. Kajti po črkah provizorija za proračun posamezni oddelki ne smejo izdati niti enega groša več, kakor so izdali ob istem času lani. In finančni

minister ne sme samovoljno odločati o večjih izdatkih za posamezne oddelke. Tako določa odlok Upravnega sodišča, ki velja od 1. maja dalje.

Temu pravnemu stanju pa stoji nasproti vrsta nujnih potrebnih stvari. Število upokojenim in rent se je v primeru s prejšnjim letom zvišalo, tretja stopnja rentne preosnove je stopila v veljavo. Zato bi morali pokojninski zavarovalni zavodi dobiti večjo državno doklado kot leta 1962, da bi mogli izvršiti plačevalne obveznosti.

Druga kritična točka je mlečno gospodarstvo: kot znano je država dolžna plačati za vsak liter mleka 50 grošev. Ker pa so oddane mlečne količine letos večje od lanskega leta, bi bilo treba dati na razpolago tudi večje denarne vsote. Nadalje: dohodki iz davka za mineralno olje stalno naraščajo, uporabiti jih je treba za predvideno gradnjo cest. Po postavi pa finančni minister tudi tukaj ne sme izdati več kot lani; s tem se zavleče gradnja cest in se obenem podraži, ker tako ni mogoče pravočasno načrtovanje. Isto velja za celotno državno gradbeno dejavnost na področju stanovanj in šol.

Avstrija bo šla sama v EWG

Avstrijski zunanji minister dr. Bruno Kreisky je na veliki konferenci držav EFTE v Ženevi naznanil ostalim državam članicam, da bo Avstrija kljub klavrnemu koncu pogajanj EWG z Anglijo stremela za hitro priključitvijo k EWG. Dr. Kreisky je pri tej zvezi opozoril na poseben gospodarski položaj Avstrije, ki si ne more dovoliti, čakati na veliki most med EFTE in EWG.

Dr. Kreisky je zagotovil vsem ostalim državam EFTE, da Avstrija ne bo povzela korakov, ki bi privedli druge države v težak položaj. Prav tako bo Avstrija skrbela, da bodo ostale države glede napredovanja pogajanj z EWG na tekočem. Vendar se Avstrija ne more priključiti stališču drugih držav EFTE, ki so prišle ta teden do zaključka, da trenutno ne kaže začeti nobenih pogajanj z EWG. Ostale države EFTE hočejo čakati, da jim predloži EWG nove predloge.

Avstrijsko stališče je pri vseh deželah, vključno Angliji, naketelo na razumevanje prav zaradi posebnega položaja Avstrije. 51 odstotkov avstrijskega izvoznega blaga gre v državo EWG, v državo EFTE pa samo 15 odstotkov, 56 odstotkov avstrijskega izvoznega blaga prihaja iz držav EWG, medtem ko krijejo države EFTE

samo 14 odstotkov uvoza. Nobena druga država EFTE ni v takem položaju.

Vendar sta tudi Norveška in Danska močno tožili, da so njuni uvozi skrajno ogroženi, če ne bo kmalu prišlo do sporazumov z EWG. Danska je navedla 200 milijonov kron, ki jih je zgubila, ker ne pripada EWG. Komaj bo EWG izvedla naslednjo stopnjo agrarnega programa, bo Danska zgubila do ene milijarde danskih kron, vsota, ki lahko more privedi dansko gospodarstvo na rob razpada.

Danska je zato zahtevala od ostalih držav EFTE, da naj najhitreje znižajo carino napram danskim agrarnim izdelkom, da ji tako ostane možnost, da preživi dobo, dokler še ni članica EWG. Podobno zahtevo je stavila Norveška za svoje ribištvo. EFTA je doslej znižala carino samo za industrijske izdelke, ni pa še podvzela ničesar na področju agrarne proizvodnje.

Države EFTE so izjavile, da se bodo zdaj potrudile znižati carine, da bodo vsaj v območju držav EFTE pospeševale padanje carin. Vsem državam EFTE je jasno, da ti ukrepi niso nobeno nadomestilo za članstvo in nobena asociacija k EWG.

Švedska je v prvi vrsti zagovarjala predlog, ki pravi, naj stopijo vse države EFTE

k ugovoru, da bi podaljšanje trenutnega provizorija moglo privedi do nezaželenega varčevanja z davčnim denarjem, pripominjajo strokovnjaki, da se zvezna vlada letos nikakor ne bo mogla ubraniti večjih izdaj, ker jih zahtevajo zakonite obveznosti. Tako pomeni podaljšanje provizorija nadaljno plavanje v plitvih vodah, nikakor pa ne prinese težko pričakovane rešitve.

Tonkova pogajanja o vladi sami pa so zavisela dobesedno od vremena. Bilo je zgovorjeno, da se bodo člani vlade sestali takoj po vrnitvi ministra dr. Bocka in dr. Kreiskyja od ženevske EFTA-konference. Oblačnost nad letalskim pristaniščem v Schwechatu pa je ta rok zavlekla več ur.

V torek ob štirih se je sestel odbor OeVP k pripravljalnemu razgovoru, ki je trajal 150 minut. Ob desetih zvečer se je sestel znova. Govorniki OeVP so naznanili, da bodo s strani OeVP pogajanja pri teh mogoče zadnjih razgovorih zelo ostra:

»Socialistom bomo še podrobno razložili naš zadnji predlog (zunanji minister: OeVP, zunanjetrgovinski minister: SPOE). Vendar se na pristojnostih, ki smo jih ponudili za zunanje trgovinski ministerij, ne bo ničesar spremenilo: ugovorev gospodarstvo političnih zadev v tujini, vendar nobene pristojnosti v vprašanih integraciji.«

V sredo popoldne se je sestalo strankarsko vodstvo OeVP, kjer je dr. Gorbach poročal o izidu nočnih razgovorov. Razen tega je govoril o velikem »Zveznem strankarskem dnevu OeVP«, na katerem bodo imenovali kandidata OeVP za zveznega predsednika.

na stran Anglije in naj ne začnajo nobenih pogajanj z EWG, dokler EWG ne bo dovolila pristopa Anglije. Avstrija se kot edina ni priključila temu predlogu.

Minister Kreisky je na konferenci pripomnil k temu: »Za Avstrijo je asociacija k EWG zadeva največje nujnosti. Potrebno je zanj, da brez odlašanja preizkusi vse možnosti za tako priključitev.«

Po izjavi zveznega kancerja, da Avstrija vztraja pri svoji prošnji glede priključitve k EWG kljub ponesrečenim pogajanjem glede pristopa Anglije, je sledil zdaj drugi potreben korak Avstrije: pri državah EFTE je dosegla, da bo šla sama prosto pot do EWG. Najprej se bo Avstrija pozanimala pri šestih državah EWG glede primerne roka za začetek pogajanj, potem pa se bo morala začeti pogajati s komisijo EWG v Bruslju.

Sovjetske čete zapuščajo Kubo

Včeraj so sporočili v Washingtonu, da bodo Sovjeti odpoklicali v teku treh tednov več tisoč svojih čete. To poročilo je prinesel Kennedyju sovjetski poslanec. Konferenca, ki jo je sklical Kennedy v ponedeljek popoldne nepričakovano, je bila s tem verjetno v neposredni zvezi.

Pričakuje se, da bodo Sovjeti odpoklicali približno 3000 mož s Kube. Sodijo, da se nahaja na Kubi približno 17.000 sovjetskih tehnikov, inštruktorjev in strokovnih čet. Hruščev je med kubansko krizo zagotovil, da bo odpoklical svoje čete iz Kube. Kennedyja pa so v zadnjem času močno kritizirali, ker Sovjeti niso odpoklicali svojih čet, kar so smatrali za neposredno ogrožanje.

Tajna konferenca, ki je trajala 40 minut, uradno ni bila objavljena. Ko so no-

vinarji o tem zvedeli, je bila konferenca že končana. Senator Mansfield je izjavil, da je bila konferenca v zvezi s problemom Kube.

Poleg problema o Kubi so obravnavali tudi ženevsko konferenco o ustavitvi atomskih poizkusov. Skupno s senatorji je Kennedy baje našel možnosti, kako naj se nadzirajo Sovjeti, ne da bi pri tem ovirali ženevsko konferenco.

ZDA so bile vedno pripravljene, da zmanjšajo število inšpekcij na Sovjetskem ozemlju. Sovjetskega ultimata pa, da se izvršijo le tri nadzorstva na leto, niso mogli sprejeti. Dejansko bi to pomenilo le dve nadzorstvi na leto, kajti tretje nadzorstvo bi morali nastavit na 31. december vsakega leta, da ne bi dali Sovjetom možnosti, da bi po končanih nadzorstvih lahko izvršili atomske poizkuse.

Politični teden

Po svetu ...

DE GAULLE IN SOVJETSKE NOTE

Med velikimi državniki zahoda zavzema de Gaulle posebno mesto. Notranjepolitično je preložil težišče dogajanja od parlamentarne demokracije na ljudsko odločanje, ki je redek slučaj v Evropi — ljudsko odločanje poznamo še v Švici, kjer pa je zgodovinsko pogojeno. Seveda ima de Gaulle pri tem v Franciji za vzornika prvega in tretjega Napoleona, ki sta oba po tej diktatorski poti dosegla svoje cilje. Zunanjepolitično ima pred očmi romantično sliko francoske veličine. »Kar je v meni naravno živoga«, piše v svojih spominih, »gleda Francija kot princesinja pravljice ali Madona cerkvenega zidu, poklicano k izredni in veličastni usodi.«

Razumljivo je, da se takemu duhu in mišljenju upira, da bi priznal preokret svetovnih sil in sil Evrope, ki jih je povzročila druga svetovna vojna. Ostali sta samo dve svetovni sili, Francija pa je bila v vrsti drugih dežel potisnjena na drugo mesto. Razen tega vidi de Gaulle v komunistični nevarnosti samo prehodno dobo. »Komunizem bo prešel«, piše v spominih, »toda Francija ne bo prešla.« Mogoče ima prav, vendar preobratna točka še dolgo ni dosežena. Še razsipa boritelj za »mirno sožitje« svoje grožnje po svobodnem svetu, in če se bo sovjetsko-kitajska napetost stolpnjevala tako močno, da bo premaknila razmerje sil v svetu, je negotovo. Upravičeno pohvalno priznavajo de Gaullove zasluge glede francosko-nemške sprave. Vendar ne sme biti plačana z rahljanjem svetovne enotnosti svobodnega sveta.

Da sta nemško-francoski prijateljski sporazum ter bruseljska konferenca glede sprejema Velike Britanije v Evropsko gospodarsko skupnost padla skupaj, je zbudilo slutnje, da obstaja tudi neka notranja zveza do teh dveh zunanjih dogodkov. Da je imel de Gaulle v tem času daljši razgovor s sovjetskim poslanikom Winogradom, ki je potem odpotoval v Moskvo, je samo potrdilo sum, da gre de Gaulle za velike smernice svoje politike — celo v tvegani nevarnosti, da oslabi enotnost zahoda, vendar v upanju, da tako pripomore Franciji do večje vloge v mednarodni igri sil. Za Nemško zvezno republiko je bilo vse to zelo mučno, kajti njena skoraj teatralično zaključena povezanost s Francijo jo je tesno navezala nanjo.

Vse pa je iznenadilo, ko je sovjetski zunanji minister Gromyko 5. februarja poklical k sebi poslance Nemške zvezne republike ter Francije ter jim zaporedoma izročil note na njihove vlade, v katerih protestira proti francosko-nemški pogodbi. Že prej se je sovjetski tisk obrnil proti tej zvezi. Protest se je nanašal najprej na to, da pogodba zadene tudi Berlin. Govorilo se je o »vojaško-politični osi Bonn-Pariz«, kljub temu, da se obrambni ukrepi pogodbe ne nanašajo na Berlin; seveda so proti vključitvi Berlina v pogodbo sploh protestirali. Izrazili so tudi bojazen, da bodo atomske skrivnosti Francije tako postale dostopne tudi Nemčiji. Po ostrih besedah, kot jih ljubijo sovjetske note, je rečeno, da vidi sovjetska zveza v atomarnem oboroževanju Zvezne republike »neposredno grožnjo« in da bo v tem slučaju izvedla potrebne ukrepe. Nota na Francijo zaključuje s trditvijo, da nemško-francoska pogodba zaostre mednarodno napetost ter da razjedla mir in varnost pred vsem v Evropi.

»PRAVDA« KLIČE K ENOTNOSTI

Strankarski moskovski dnevnik »Pravda« je v 1400 tiskanih vrstah uvodnega članka iznenadil svet. Uvodnik zavzema stališče k sporu med Moskvo in Pekingom in obeta, da bo prišlo do sestanka med Hruščevom in kitajskim vladnim predsednikom Mao tse-tungom. Komunistična stranka Sovjetske zveze je s tem potrdila in sprejela predlog Pekinga, ki predvideva srečanje vseh komunističnih voditeljev.

Članek govori o »iskreni želji« sovjetskih komunistov, da se zopet zedinijo socialistični tabor. To je danes važno kot malo kdaj prej, kajti socialistične dežele morajo v kratkem času dobiti gospodarsko tekmo s kapitalizmom ter preprečiti špekulacije zahoda, ki nameravajo razcepiti Vzhodni blok.

Vredno je, da ob tej — sicer že večkrat ponovljeni — točki za kratek hip postane-

mo. Na tem mestu Sovjetska zveza odkrito priznava, da upravičeno obstajajo zahodne špekulacije. Med vrstami pa je možno brati, da bi imele špekulacije okrog razpok v Vzhodnem bloku posledice, če ...

Gre tukaj za grožnjo, za izzivanje v ultimativni obliki: »Če se Mao tse-tung ne bo upogibal, zahod ni bil zastoj špekuliral?«

Brez dvoma gre Kremlju pred vsem za to, da bi privedel Rdečo Kitajsko zopet na svojo stran. Ni pričakovati, da bi bilo Hruščevu kaj drugega ljubše, kot da bi se poravnal spor. Na drugi strani pa je članek v »Pravdi« na nekaterih mestih tako napadalen, da ni mnogo opaziti o pripravljenosti do sprave. Vsekakor se zdi, da v Moskvi za to ne nameravajo plačati večje cene kot onemogočiti zahodne špekulacije. Kaj se bo zgodilo, če Rdeča Kitajska vztraja, bo pokazala šele bodočnost.

KAJ BO STORIL ČOMBE?

Katangeški ministrski predsednik Čombe je zapustil glavno mesto, ki so ga za Kongo zasedle vojaške enote UNO, in se podal v tujino. Sumijo, da so vzroki za Čombejev beg sledeči:

hotel se je ogniti oblastem v Leopoldville, ki ga grozijo zapreti;

ni se mogel sprijazniti s podrejeno vlogo predsednika neke kongoške province; zaradi svojih preosnavljanj katangeških strank v parlamentu je moral pričakovati pravno upravičen padeč in končno

nameraval je ustanoviti katangoško eksilno vlado, ki se bo vojskovala za samostojnost Katange.

Celo zastopniki UNO v Kongu ne jemljejo zadnje izjave posebnostno resno. Kljub temu, da je bila med Čombejevo odsotnostjo poverjena naloga za sestavo vlade nekdanjemu katangeškemu zunanjemu ministru Kimbau, so politični krogi mnenja, da bo Čombe odstopil in zapustil politično pozorišče vsaj za nekaj časa. Njegove vojaške sile je že prevzela centralna vlada v Leopoldville in jih zaprisegla na ustavo Kongoške republike. Uvrstitev Katange v državno zvezo se odvija pod nadzorstvom UNO povsem brez trenja. Tako ostane za Čombeja res samo malo izgleda. Na drugi strani pa si je težko predstavljati, da se naj politik takšne žilavosti in tolikokrat preizkušene spretnosti tiho vda premoči, ki je njeno ravnanje ves svet obsodil za krivično.

VLADNA KRIZA V KANADI

Napetosti med Kanado in Združenimi državami so pravtako nove kot te po vsem svetu ali »protiameriški občutki«, ki jih gojijo ameriški sosedi — zadržanost nasproti velikemu in večkrat tudi brezobzirnemu bratu, ki pa je vsakdo o njem prepričan, da bo v odločilnem trenutku vendarle pomagal. Položaj pa postane bolj nevaren v trenutku, ko Washington opozori na to, da bi tudi prijatelji in sosedi nekaj stonili za obrambo svojih dežel. Do krize pride, če hoče poseči v zadevo Washington — kakor pri sedanji krizi v Ottawi. Dejansko pa ameriške zahteve niso bile majhne: Kanada naj oboroži svoje bojne sile z jedrskim orožjem, naj kupi potrebne atomske naprave v ZDA in naj prepusti oblast razpolaganja Washingtonu. Pri tem se spominimo pogodbe britanskega predsednika Macmilana s Kennedyjem na Bahamskih otokih. Primerjava z omenjeno pogodbo pa še ne pove vsega. Kar hoče Washington v Ottawi, je samo del velikega ameriškega načrta; in če bodo nasprotja v tem primeru dozorela do krize, potem leži to tudi na tem, da se kanadska obramba skoraj knjiže z obrambo ameriškega kontinenta.

Kabinetska kriza v Ottawi se je začela, ko je kanadski ministrski predsednik Diefenbaker zavrnil tozadevno ameriško izjavo in jo imenoval »vmešavanje posebne vrste«. Obrambni minister Douglas Harkness, ki se je pogosto zavzel za atomarno oboroženje Kanade, je dal svoje mesto na razpolago; dve kanadski stranki, namreč liberalna in socialna kreditna stranka, sta uležli proti vladi nezaupnice, v katerih ji očitata, da ne goji jasne obrambne politike ter da ne ustreza gospodarskim obveznostim. Z 142 glasovi proti 111 glasovom so kanadski poslanci strmoglavili vlado. Razpustili so parlament ter nastavili nove volitve na 8. april 1963. Vendar problem, kako je prišlo do padca vlade v Ottawi, s tem še nikakor ni rešen.

Ne glede na to, da ima odpoved atomski oborožitvi v Kanadi naravnost ideološki značaj in si od njega pričakujejo odločilen prispevek k ohranitvi miru, da se bodo ognili atomski vojni, je še vedno treba upoštevati okoliščino, da so glasovali proti vladi Diefenbakerja ljudje kot opozicijski vodja Lester Pearson. »Pearson«, tako piše Münchner Merkur k tej zadevi, »je ponosen, da je sprejel za svoje prizadevanje Nobelovo nagrado za mir, ker je obvaroval svojo deželo pred atomskim orožjem.«

... in pri nas v Avstriji

OD EWG NI VABILA

»Avstrija ni zamudila nobene priložnosti, da bi se asociirala k EWG«, se je zagovarjal avstrijski zunanji minister dr. Kreisky, ko so ga napadli strankarji FPÖ. Minister je navedel izjavo, ki jo je podal pred kratkim zastopnik EWG in ki potrjuje, da Evropska gospodarska skupnost — sama še nikoli ni pozvala Avstrije, naj se asociira k omenjeni skupnosti. Dr. Kreisky je zagotavljal, da je bil sam večkrat v Bruslju, kjer je bil navezal stike z vodilnimi funkcionarji EWG za pristop Avstrije. V zadnjem tednu se je dvakrat razgovarjal s profesorjem Hallsteinom, predsednikom komisije EWG.

V središču zadnjih narodno-zborskih dnevnih redov je bila debata o delovnem poročilu 1961 upravnega sodišča. Govorniki so poudarjali pravilnost raznih kritik sodišča v zakonodaji in v upravi.

Med jurističnimi razlagami sta si dr. Kummer in pravni minister dr. Broda segla v lase. Dr. Kummer je zatrjeval, da se je imenovanje štirih novih sodnikov upravnega sodišča s strani vicekanlerja dr. Pittemanna lani »iz nestvarnih razlogov« — skoraj celo leto zavlačevalo. Ker nobeden od poslancev SPOE ni ugovarjal temu napadu, je minister dr. Broda zagovarjal dr. Pittemanna, češ, da bi mu bilo ljubše, če bi prišel v upravno sodišče gradbeno-pravni strokovnjak. Zamude pa je bilo sploh samo dva do tri mesece.

POT AVSTRIJE PROTI EWG

Govornik britanskega zunanjega ministrstva je izjavil, da bodo željo Avstrije, da bi se po bruseljski poimnici še nadaljevala pogajanja, brez dvoma upoštevali pri konferenci EFTA. Govornika so bili naprosili, naj zavzame stališče do zadržanja Avstrije.

Danski ministrski predsednik Krag je izjavil, da njegova vlada predlaga članstvo skupno z Anglijo za poznejši rok. Se vedno pa je Danska odločena pristopiti k EWG.

Generalni tajnik EFTE, Frank Figgures, je ob Konferenci EFTA ugotovil, da EFTA ne bo napadala EWG. Poskušala bo z vsemi sredstvi gojiti sodelovanje z EWG, na primer s sporazumi med EFTA in EWG, vendar tudi s pogodbami med posameznimi EFTA-državami z EWG.

Vendar je računati s še večjo dejavnostjo EFTE. Njena konferenca sicer ne bo prinesla nobenih senzacionalnih sklepov. Še vedno je njen cilj, da se združi popolnoma z EWG.

V krogih EFTA v Ženevi so prepričani, da ne bo prišlo do razcepa EFTE, kljub temu, da sta na njej dve »mehki točki«: Avstrija in Danska. Obe državi sta gospodarsko močno odvisni od EWG in treba se bo odločiti za rešitev.



W. Willard Wirtz, delavski minister Združenih držav. Wirtz je napredoval do tega mesta, ko je lani odstopil delavski minister Goldberg in bil imenovan za sodnika na Vrhovnem sodišču.

SLOVENC

doma in po svetu

Slovenec — znanstvenik svetovnega slovesa

V Frankfurtu am Main je izšla knjiga z naslovom Waermeaustauscher (Prevodniki toplote). Izdala sta jo profesorja dr. Herman Mohler iz Züricha in dr. ing. Otto Fuchs iz Konstanz. Ima 500 strani, 223 slik in stane 45 mark oz. švicarskih frankov.

Knjigo je spisal prof. dr. ing. Roman Gregor. Knjiga se že predstavlja v francoščino in bo izšla v Parizu pri Berangerju.

Roman Gregor se je rodil v Trstu 11. aprila 1908. Njegov pokojni oče je bil Gorican. Njegova pokojna mati Marijana je bila Ljubljanka in sestrična mons. Stanka Premrla. Čeprav je družina prišla pod Italijo, je Roman študiral 3 semestre na ljubljanski univerzi, kar je v prospektu knjige omenjeno. Nato je odšel v Zürich, kjer je leta 1929 diplomiral kot strojni inženir. Leta 1933 je promoviral za doktorja tehničnih ved. Zatem je bil eno leto asistent na tehnični visoki šoli v Milanu, kjer je dobil drugo diplomu strojnega inženirja. Nato je bil v Milanu 11 let direktor oddelka za gradnjo elektrarn, obenem je študiral elektrotehniko in leta 1943 postal inženir elektrike. Pozneje je kot strokovnjak zopet 11 let deloval v Zürichu, kjer je od leta 1955 tudi poučeval. Leta 1957 je bil povabljen za profesorja na tehnično fakulteto državne univerze Belo Horizonte v Brazilu, kjer sedaj živi. A za novo leto je že dobil povabilo, da pride za profesorja na tehnično univerzo v Zapadnem Berlinu (Charlottenburg).

Čeprav je že od leta 1927 živel v tujini med tujimi znanstveniki, gospod doktor in inženir materin jezik tudi v pisavi perfektno obvlada.

Stanko Premrl — biseromašnik

Priznani skladatelj msgr. Stanko Premrl, častni kanonik in profesor Glasbene akademije v pokoju, je letos biseromašnik.

Knjževnik Fran Albrecht je umrl

V Ljubljani je v 74. letu starosti umrl zadet od srčne kapi znani slovenski književnik Fran Albrecht. Pokojni Albrecht, ki je bil po rodu iz Kamnika, je po študijah na Dunaju končal filozofijo v Ljubljani, kjer je bil od leta 1924 do 1934 tajnik ljubljanske univerze. Po prvi svetovni vojni je Albrecht najprej urejeval časopis »Svoboda«, potem pa od leta 1922 do 1932 osrednji slovenski kulturni časopis »Ljubljanski zvon«, kasneje je s skupino naprednih pisateljev ustanovil neodvisni časopis »Sodobnost«. Med okupacijo je bil interniran v Dachau.

Svoje prve pesmi je Albrecht objavil v »Ljubljanskem zvonu«. Prva njegova zbirka »Mysteria dolorosa« je izšla leta 1917; kasneje je pod vplivom oktobrske revolucije izdal »Pesmi življenja«. Znana je tudi njegova novela »Zadnja pravica«.

Posebno področje delovanja Albrehta predstavljajo njegovi prevodi srbskih in tujih del v slovenščino. Za svoje življenjsko delo je Albrecht dobil leta 1960 Prešernovo nagrado. Odlikovan je z Redom bratstva-enotnosti druge stopnje, s poljskim odlikovanjem in je tudi nosilec spomenice 1941.

Ko je zvedel za smrt, je podpredsednik Edvard Kardelj poslal Albrechtovi soprogi Veri sožalno brzojavko, v kateri poudarja, da je z nepričakovano smrtjo Frana Albrehta Slovenija izgubila uglednega ustvarjalca slovenske kulture.

EMKA razstavlja

Razstava slovenske in italijanske mladinske knjige v Piranu ni edina prireditev, na katero so se pripravljali v založbi EMKA. V ponedeljek, 11. t. m., so namreč v Münchenski mednarodni mladinski knjižnici odprli razstavo »Jugoslovanska slikanica za otroke in knjige za mladino«. Poleg Mladinske knjige sodelujejo na tej prireditvi Mladost, Mlado Pokolenje, Matica hrvatska in druge jugoslovanske založbe. EMKA je pripravila zanj okrog sto eksponatov, v katerih bo prikazala izbor slikanic, del iz stalnih knjižnih zbirk, poljudno-znanstvenih knjig in tehničnih omaric ter druge izdaje. Posebno skupino bodo predstavljala dela, ki jih založba priporoča v prevod (Bevk, Seliskar, Perocijeva, Pečjak, Tavčar in drugi avtorji), na željo mednarodne mladinske knjižnice pa bo predstavila svoje izdaje svetovnih klasikov in prevode iz nemške mladinske književnosti. Med razstavljenimi deli bo tudi več letnikov revije Ciciban. Založba Bemporad — Marzocco je prispevala okrog 150, EMKA pa okrog 250 mladinskih knjig. Obe založbi sta dodali še kolekcijo izvirnih ilustracij. Italijanska založniška hiša bo predstavila reprezentativni izbor knjig iz svojih tridesetih knjižnih zbirk za otroke in za mladino, slovenska pa je v svojem izboru dala poudarek mladinskim delom, prevedenim iz italijanščine, in pa knjigam domačih pisateljev, ki so za svoja dela posegli v tematiko življenja Slovenskega Primorja in Goriške.

VALENTIN OMAN RAZSTAVLJA

Koroški rojak v celovški Galeriji 61

Te dni poroča domači in tuji tisk o umetniški razstavi koroškega rojaka Omana Valentina v celovški Galeriji 61. Galerija, ki jo vodi dolgoletni predsednik Društva koroških umetnikov arhitekt Nitsch in njegova soproga, si je v kratkem času pridobila velik ugled v domačem in tujem svetu umetnosti. V dolgo vrsto kvalitetnih razstav domačih in tujih umetnikov (Bernik, Debenjak, Slana, Spacal, Berg, Hocke...) je stopil zdaj mladi umetnik iz slovenske vasi Šteben pri Maloščah: Valentin Oman.

Oman izhaja iz težke mladosti in trdega boja. Rodil se je 1935. Gimnazijo je študiral na Plešivcu. Po maturi se je posvetil umetnosti; z izposojenimi 200 šilingi se je podal na Dunaj ter zaprosil pri katoliškem Visokošolskem domu za podporo. Na neki bencinski črpalki je potem našel vsako soboto in nedeljo zaposlitve, ki mu je omogočila nadaljno vzdrževanje. Tri leta zanj ni bilo prostega dneva; šele četrto leto si je s pomočjo štipendije nekoliko opomogel od finančnih skrbi. Potovanja so mu vtisnila pokrajinske vtise, brezdomno delo na sebi pa mu je zavrnilo pot do diplome, ki jo je pridobil s trinajstimi osnutki za mrtvaško kapelico, z originalnim freskom in drugimi kartoni (eden 3 metre krat 5 metrov velik). Isto leto je prejel nagrado akademije.

Že od vedno je bila naloga umetnika, da v sebi čuti položaj časa, da ga vidi, preosnovi in znova poda. Da to tembolj velja za svet, ki ga politiki in filozofi imenujejo neodrešljivega, je razumljivo. Vsak umetnik gleda svoj svet na svoj način, si ustvari svoje »svetovno — naziranje« in ga preustvari po svoji osebnosti v umetniško obliko,« je zapisal dr. Vospersnik kot uvod k Omanovi razstavi v Galeriji 61.

Omanova umetnost se giblje v socialnih območjih; njegova snov je svet s svojimi krivičnostmi in nasprotstvi, s svojim bojem za obstanek. Posa-

ki mu jih je dala, ali je to zdaj narava okoli Badna, ali Dunaja ali vtisi iz Spodnje Koroške. Temne rjave rjave barve spominjajo na minevanje in konec, vendar je to samo bežni, površni vtis, ki se razblini ob pronicajoči svetlobi novega bujenja in rasti — ta misel se poraja pri drugih slikah v vstajenju. (To optimistično pesimistično gledanje in upanje ga je vodilo tudi pri izbiri gradiva za diplomsko nalogo. Kot znano je vzel za diplomsko delo osnutek za mrtvaško kapelico.)

Arhitekt Rudolf Nitsch, ki je govoril ob tiskovni konferenci in ob otvoritvi razstave, je napisal tudi uvodnik, v katerem pravi:

»Nov Jaz je, ki si ga moramo ustvariti, ki je zmožen, da zajame družbo, v kateri živimo, da dojamemo celoto in nas usposobi, da damo moč, ki so v našem času tako prisilno na delu, smisel, ki je boljši od napredka in razdora.

Se je zato čuditi, če prav mlad človek nosi slike tega, kar v našem nepopolnem bivanju boleče pogrešamo — celotnost življenja in človeka vredno sebe — kot prapodoba in vzorec v svoji duši? In ni to prav odprtost in duševna ranljivost mladega umetnika, ki se sreča z okolico, ki hoče spoznati njene sile in njen smisel, vse to tolmačiti in vklepati v lastno idealno podobo.

Oman je mlad umetnik; on pozna trde življenjske okoliščine in skrbi svojega življenja. Svoje življenje in svoja spoznanja pa upodobi v lastnih slikah in podobah. Slika in riše simbojne oblike ljudi, ki so nakopičeni v množicah in jih posamezno ni več mogoče spoznati; podlegli so skupnemu ritmu, v skupinah, v brezimenih dolgih vrstah, ki so na begu ali ki grozeče napadajo — na videz brez vidnega cilja. Temu simbolu anonimnosti in brezizhodnosti postavi nasproti posameznega človeka »kot upanje in zaželeni cilj«. Tema prikazni zgubi po posamezniku »Človek« svojo nadmoč, se zdrobi na rastoči luči in ob slutnji ure-



VALENTIN OMAN

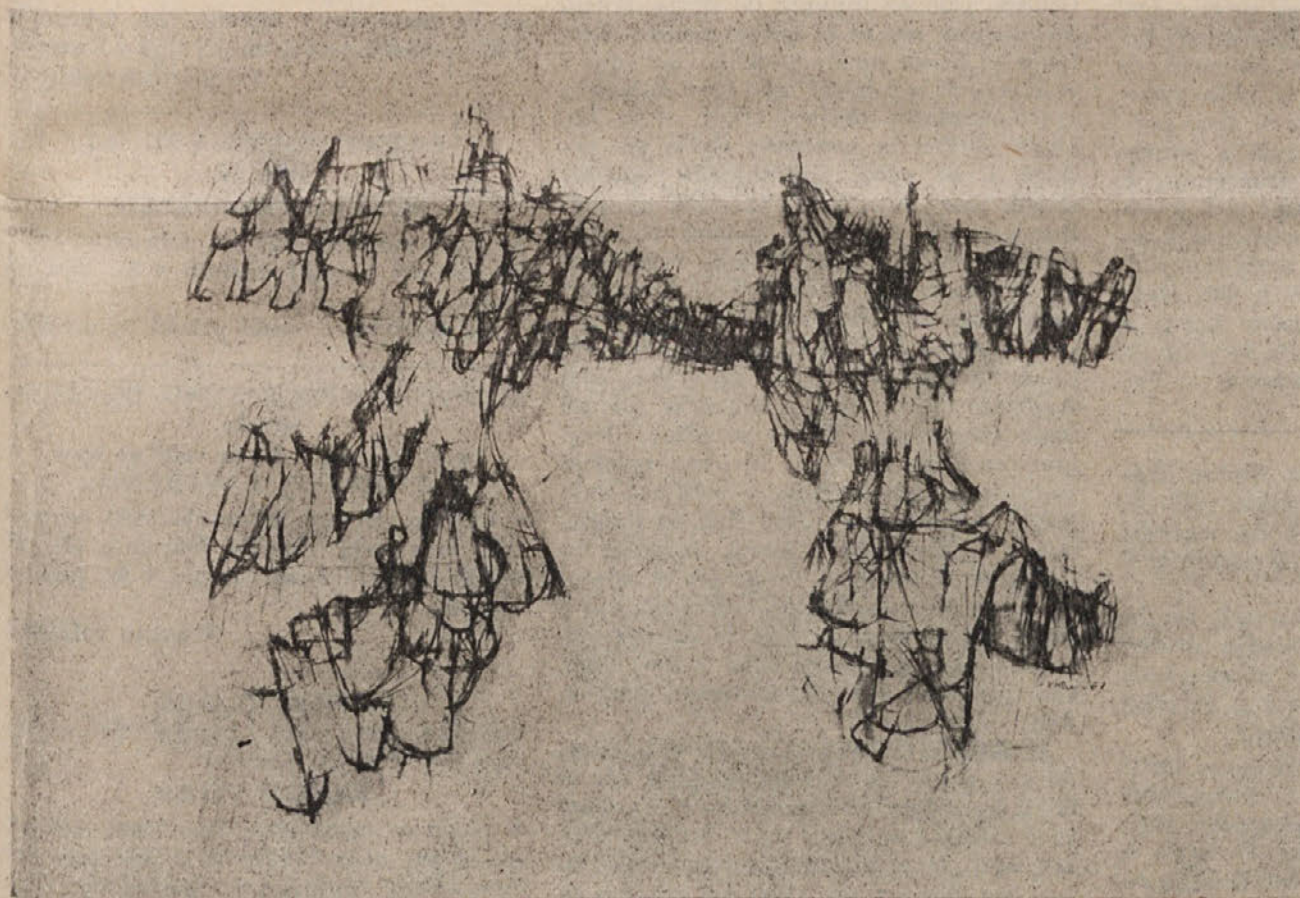
jenega — odrešenega — sveta. V drugih slikah zopet zavije svetle, meglene podobe v temne grobnice kot bi jih hotel ščititi pred zunanjim svetom, ko se začnejo spreminjati k nosilnim podobam nove bodočnosti. Oman upodablja v svojih slikah, ki so pogostoma grafičnega značaja — socialno temo našega časa. To je težavno kot snov sama. Tako nujno podleže upodabljanju — od figurativnega do popolne abstrakcije — kakor tudi upodobljeno — od poenostavljenega problema do veljavnega spoznanja — poti zrelosti in razjasnitvi. Ta pot, ki jo je moč spoznati na številnih delih, je že danes privedla do močnega umetniškega izraza.

Nekatere njegove slike so se že tako uveljavile, da so jih kupile Koroška deželna vlada, Zvezno ministrstvo za šolstvo, dr. h. c. Manfred Mautner-Markhof, Kulturni referat mesta Beljak, občina St. Vid ob Glini. Mnogo slik je v privatni posesti.

Upamo, da se bomo z mladim obetajočim umetnikom še večkrat srečali po koroških in svetovnih galerijah. Pri njegovem nadaljnjem umetniškem ustvarjanju pa mu želimo mnogo inspiracij in plodnega umetniškega doživljanja. Njegovega uspeha se veselijo še posebno prijatelji iz študijskih let in oni, ki prihajajo iz njihovih vrst.

Tudi radiranke izpričajo Omana — umetnika. Ni še mogoče predvidevati, kam ga bo vodil bodoči razvoj. Vendar njegovo dosedanje delo dovolj močno izraža trden pogled na svet in življenje. Kamorkoli ga bo privedla pot, človek mu bo moral slediti z zanimanjem.

Ljudje

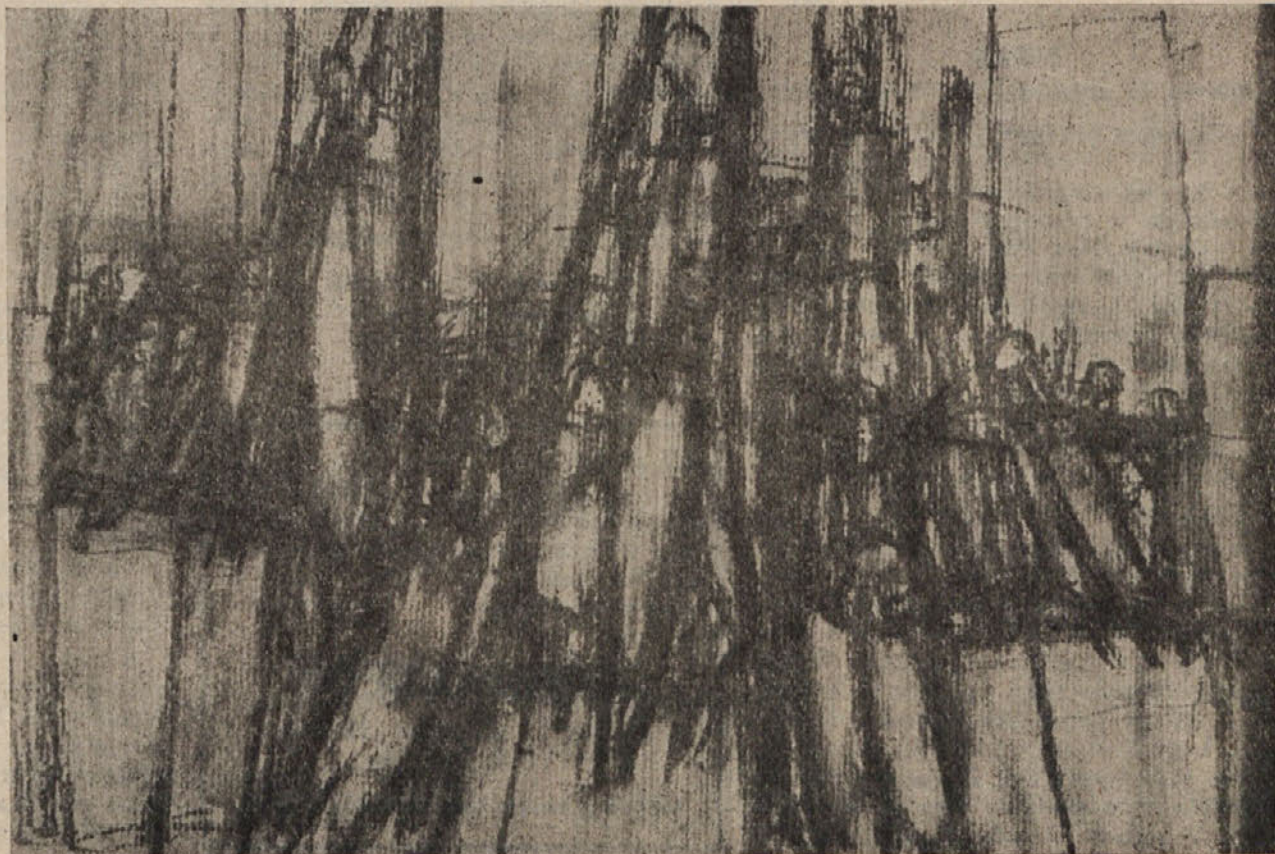


mezen človek se mora srečati z maso. Kakšen sem sredi ogromnih človeških množic, kaj mi je okoli? Upor, nagnjenje k zlonam, ločitev, nasilje, suženstvo, vse mora najti po osebnosti umetnika umetniški izraz. Oman ne skriva; kar je temno, imenuje z imenom temno in vendar najde še upanja, ki preveva ali ki bo prevelo temoto. Svetlo stopa v njegove slike — kot obleka, kot podoba, kot belina, ki pušča še vse poti odprte. Omanova umetnost je prizadeta zaskrbljenost za človeka — posameznika, ki je v nevarnosti, da utone v brezlični množici. Ta izraz se drži temnih barv Omanovih slik. Vendar Oman noče biti pesimist. V mračni vsakdanjosti vztrajno išče svoje trenutke, ker veruje v dobre lastnosti človeka.

»Na begu I« in »Na begu II« sta naslikani z temno barvitostjo; počasi pa se konture sprostijo (beseda, ki stoji proti besedi »deformirano«). Masa vedno bolj zgublja posameznika, podobna je mravljiščem, ki jih stalno srečujemo na poti skozi gozd. Množica, Sužnji, Gnani — to so imena za risbe, ki govorijo o usodi marsikoga izmed današnjih ljudi. Več moremo slutiti kot videti, kako je v resnici. V »Vstajenju«, ki ga prinašamo tudi v listu, spoznamo šele za mrežo črt in linij pravi smisel. Svoj poseben pomen je Oman dal slikam »V belih oblacilih« ali »Življenje v grobovih«.

Omanov čopič postane včasih secirski nož. Slika na ovojni zmučkani rjavi papir. Če slika pokrajino, pusti na svoje delo vplivati spomin; ne kopira narave, temveč jo na novo ustvari iz vtisov,

Vstajenje



GLOBASNICA

(Občinsko-svetniška seja javen škandal)

V nedeljo, dne 10. februarja, so zborovali pod predsedništvom gospoda župana Roberta Eršena naši občinski očetje kljub javnemu značaju seje na tajnem. Posebno se čutilo užaljene tisti peti štebani, ki so bili izrecno povabljeni kot slušatelji in so naleteli na zaprta vrata. Enemu Globašan pa se je zgodilo še slabše: postavili so ga kar pred duri.

Obravnavali so, kakor se je zvedelo, bolj koželjive točke in so nas smatrali nevredne prisostvovanja. Se vidi, kako visoko se naši voditelji povpenjajo, da strmijo že za popolno avtonomijo, ali bolje povedano: oligarhijo.

V globaški občini nikoli ni mogoče ugotoviti, za kaj se pogovarjajo, ker ne trpijo opazovalcev ali slušateljev. Žalostno, da gospod župan ne presoja sam, temveč samo kopira; a tudi to ni najslabša stvar, če je le rokopol dober! Nismo zahtevni, ker vemo, da današnji čas ne izoblikuje več posebnih osebnosti. Neko povprečje razgledanosti pa zahtevamo od človeka, ki je postavljen na vodilno mesto.

Kljub vsemu opravičevanju v upravnopravni in pravni pomenu — zakon namreč pravi, da se pod gotovimi pogoji vsi seje tudi lahko tajno — je dobilo globaško občinsko zborovanje črno liso, ki vso starejšinstvo s predsednikom vred omadežuje, da ne govorim o surovosti tistih oseb, ki se miso sramovale postaviti odraslega, polnoletnega človeka pred duri. Pri občinskih volitvah ljudstvo vse premalo pazi, kdo kandidira: glavno, da se zadosti stranki. In posledica vsega so potem taki izrodki. Poskrbeli smo, da izvejo vsi merodajni krogi, nemški in domači, kako »avžjejo« v globaški občini.

Jože Pušnik
v imenu ostalih brisikiranih.

ST. LIPŠ pri ŽENEKU
(Pustni čas)

V Kršni vesi bil je špas, smejali smo se vsi na glas: Habnar, star vdovec, se ženi. Kaj pa vendar to pomeni? Ima že dosti sivih las —, ne šika več se mu ta špas. Življenje, lahko mišljeno, vsakem' slabo teklo bo. On mislil nas je v špot 'podet', a sam ga moral je požret'. Povsod okoli se govori, da sploh nevesta prišla ni. Dolgo je on špekuliral, kje denarce bi kasiral. To pa vemo mi prav vsi, težka stvar je, če jih ni. Stari ambos je predal, da denar je skupaj sprav'. Kaj bi se pa mi jezili, saj smo sladko vince pili, škodo pa je on trpel, lko je hundertarje štel. Če bi malo havičat' znal, to in ono bi poprav', gmejtin bil bi in vesel. Tako pa so šli kakor strel. No, naj na posteljo se vleže, krompir na glavo si naveže, da muhe mu potegne iz glave... In prišel bo do misli prave.

Mi.

SVEČE

(Mežnar in organist Jakob Beguš umrl)

Nešteto krat je zvonil jutranjico in večernico, kdo bi jih prestel, katerim je pozvonil z mrtvaškim zvončkom, v nedeljo 17. februarja pa je pozvonilo njemu. Rajni je od Vseh svetnikov dalje bolehal. Lani je še orgljal, zadnjikrat pri Križih na Bistriči, ko je bilo 14. septembra tam celodnevno čiščenje. V jeseni je zbolel. Skrbno sta mu v dolgi boleznii stregli hčerkii, sorodnikii in sosedje so ga obiskovali, doktor Jelen se je trudil za njegovo zdravje, a Gospodar nad življenjem in smrtjo ga je poklical k sebi, da mu dá plačilo za zvesto službo.

Jakob Beguš se je rodil l. 1876 v Svečah v družini s petimi otroki. Po zgodnji očetovi smrti je mati skrbela za otroke. Star 14 let se je Jakob Beguš šel učiti orgljanja v Celovec. Hodil je tja peš ali pa s poštnim vozom. Že kar kmalu je začel v Svečah orglati. Pevo so tedaj peli kar na pamet. Že l. 1889 je Jakob Beguš prevzel mežnarijo. Leta 1900 se je poročil s Kovačevno Urško iz Podgorij. Dne 22. julija 1950 sta obhajala zlato poroko. Žena je šla pred njim v večnost. Umrta je konec aprila



Pri nas na Koroškem

„RIGOLETTO“

(Vsebina)

1. dejanje (1. slika). V palači razuzdanega vojvode v Mantovi je spet zabava. Rigoletto, dvorni norec, je srebišče pozornosti. Poigrava se in voja dišeči robček, ki ga ima — kot simboličen spomin na zadnjo ljubico — ponavlja vedno pri sebi njegov gospodar. Z robčkom Rigoletto odzdravlja plešočim gostom in z bežno improvizacijo prekosi poeta, ki bere svoj najnovejši sonet. V teh paradah ga s prešernimi smehljaji vzpodbuja najboljši vojvodov prijatelj in zaupnik, grof Borsia. Za to mu Rigoletto kot v nagrado vrže v objem mlado damo, ki je ta objem v igri z robčkom dolgovala drugemu kavalirju. Dama prepreči nevarni prepir in odpelje kavalirja. Rigoletto se spet samovšečno zavalja v vojvodov fotelj. Vojvoda ga spomni, naj gre pogledat, kje je prelepa grofica Ceprano. Medtem ko vojvoda pripoveduje Borsii, da ima namen končati platonsko ljubezen s prelepo neznanko, s katero koketira že tri mesece, pridvi podjetni Rigoletto, ki s pomočjo mladih razuzdancov omogoči vojvodi še en ples, v katerem vojvoda vneto osvaja prelepo grofico. Besni grof Ceprano jim je stalno za petami. Rigoletto svetuje vojvodi, naj ga zapre ali umori. To sliši grof Ceprano in ga hoče pri priči ubiti. Vojvoda ščiti Rigoletta, Ceprano pa s svojimi prijatelji pripravlja maščevanje. Kot nalašč prinese grof Marullo novico o lepotici, Rigolettovi ljubici, ki jo ta skrbno skriva. Sklenejo, da jo bodo ugrabili. Zabava se bliža višku, postala je skoraj orgija; vse se vrti, poje, pije in objema. — Kot strela z jasnega vdre v dvorano stari grof Monterone, ki hoče govoriti z vojvodo, ker mu je zapeljal edino hčer. — Razbrzdanemu Rigolettu vojvoda dovoli, naj v njegovem imenu odpravi Monterona. Ko se mu Rigoletto v veselje dvorjanov začne rogati in ga povpraša, če želi na ta način svoji hčerki povrniti čast, ju ta oba prekolne. — Voj-

1956. Zelo je žaloval za njo. Službo organista in mežnarja pa je še vedno vršil. Bil je zmeraj na mestu — na koru, v cerkvi, zmeraj uren in natančen, še v poznih letih vzor cerkovnika.

Rajni Jakob Beguš je bil tudi ves čas član Katoliškega izobraževalnega društva »Kočna« v Svečah. Prepisoval je note, vodil pevske vaje, dirigiral na koru in na odru, sodeloval pri orkestru tamburic.

V torek, dne 19. februarja ga je številna množica spremljala na pokopališče. Mnogi bivši in sedanji pevci, gasilci, štirje duhovniki so šli v sprevodu. V cerkvi se je namesto rajnega g. dekana Koširja poslovlil od pokojnega mežnarja g. kanonik Aleš Zechner. Tudi sosednja gospoda msgr. dr. Janko Hornböck in g. župnik Vošnjak sta asistirala. Pevci so na domu, v cerkvi in ob grobu zapeli svojemu organistu. Na pokopališču se je domači gospod župnik še enkrat zahvalil rajnemu za zvesto službo. V imenu pevcev in izobraževalnega društva »Kočna« pa dr. Valentin Inzko. Žalujočim svojem iskreno sožalje — rajnemu pa želim večni mir. Pomnimo tudi mi, da:

»Vsi bomo enkrat zaspali
v miru počivali vsi,
delo za vselej končali
v hišo Očetovo šli.«

Šivalni stroji znamk: Gritzer, Rast & Gasser, Jax, — najnovejši izdelki — popolnoma avtomatični Zick-zack-šivalni stroji so ponos gospodinj in šivilje, kateri jim olajšajo in skrajšajo delo. Naročite si ga takoj v strokovni trgovini šivalnih strojev:

Johan Lomšek

TIHOJA 2, P. Dobrla ves — Eberndorf
Telefon 04237 246

Zahtevajte cenike! Ugodni plačilni pogoji!

voda ukaže, naj Monterona odpeljejo. Rigoletto se zboji. Prekletstvo mu je prebudilo vest. Začenja trepetati nad svojo usodo.

2. slika. Rigoletto sedi na obzidju svoje hiše, da bi zbral še malo moči in zakril pred edino hčerko strah, ki ga je vanj vsadila Monteronova kletev. Iz razmišljanj ga zdrami Sparafucile, poklicni morilec, ki mu ponuja svoje usluge. Za nekaj zlatnikov je pripravljen spraviti na oni svet vsakega tekmeča. Prestrašeni Rigoletto njegovo ponudbo začasno odkloni. Ko ostane sam, preklinja svojo usodo, svojega gospodarja in dvorjane, ki so iz njega naredili pokvarjenca in zločinca. Vest ga peče, kletev ga preganja. Končno le zbere malo moči, odvrže črne misli kot prazen sum in odhiti v hišo hčerki v objem. Že prve besede izzovejo v njem nov naval strahu. Ropot ga odvede na cesto. Takrat, preblečen v študenta, vdre vojvoda in se s pomočjo pestunje Giovanne skrije. — Zbegani Rigoletto se vrne, svetuje hčerki, naj razen v cerkev ne gre nikamor, zabiča pestunji, naj nikogar ne pusti v hišo in, preganjan od prekletstva, zdrvi v noč. — Gilda peče vest, ker ni očetu ničesar povedala o mladeniču, katerega srečuje v cerkvi. Giovanna jo miri. V zahvalo ji da vojvoda polno možnjo zlatnikov in jo pošlje na prežo. Sam še neopazen posluša Gildino izpoved ljubezni do njega. Potem pa jo prosi, naj to še enkrat ponovi. Ljubzenski prizor kmalu prekine Giovanna s svarilom, da nekdo prihaja. Pred odhodom »revni študent« obljubi Gildi večno ljubezen. Srečna in zasanjana Gilda gre počivat in ne opazi obšudujočih pogledov skritih dvorjanov, ki so jo prišli ugrabiti. Preseneti jih Rigolettov prihod. Ceprano predlaga, naj ga takoj ubijejo. Vendar tega ne store, pač pa odkrijejo prestrašenemu Rigolettu, da so maskirani prišli po Cepranovo ženo. Sam Ceprano posodi svoj ključ, da Rigoletto otipa njegov grb. Zdaj Rigoletto zahteva masko še zase in ponudi svoje sodelovanje. Burka se začne. Dvorjani čez Rigolettove oči in ušesa zavežejo ruto, da je slep in gluhi. V roke mu dajo lestev, ki jo v zraku drži eden od dvorjanov v veliko zabavo Borsii, Marullu in Cepranu. S pomočjo druge lestve vdrejo v hišo in se z ugrabljeno Gildo zgubijo v temo. Rigoletto zasliši knik in začenja snemati masko. Brezumen drvi v svoj dom, kjer ga znova stre Monteronovo prekletstvo.

II. dejanje (3. slika). Vojvoda se je besen vrnil s sprehoda, kjer je ugotovil, da je Gilda ugrabljena. S pripravljenim poveljem čaka častnika, ki mora zbrati vse dvorjane, ker slutiti, da je to sad njihovega maščevanja nad Rigolettom. Dvorjani pridejo in povedo, kako so ugrabili Rigolettovo ljubico. Ko mu rečejo, da je ona v njegovi palači, pohiti novi trofeji naproti. — Dvorjani zaslišijo Rigoletta in se razvrstijo po dvorani. Zdaj je Rigoletto predmet njihove burke. Skrivaj opazujejo, kako bo prenesel izgubo svoje ljubice. — Rigoletto spregleda burko in poskuša s silo vdreti k vojvodi. Zdaj ga vsi dvorjani obkrožijo, da bi ga pokončali kot ranjeno zver, govoreč mu, naj išče ljubico drugje. Iz krvavečega srca zavpije Rigoletto: »Hočem hčerko!« Vsi so presenečeni, ne pa ganjeni. Ne pustijo ga k vojvodi. Rigoletto na kolenih prosi, naj mu vmejo hčerko. Gilda zasliši očeta, pohiti k njemu in pade pred njim na kolena. Rigoletto je srečen, vrnila se mu je hči. Na njenem obrazu pa bere nesrečo. Od dvorjanov zahteva, naj ga pustijo z Gildo samega. Ona mu s solzami v očeh prizna, da je ob čast, — Monterona peljejo v zapor. Rigoletto se kljub prošnjam prestrašene hčerkne zakolne, da bo maščeval svojo in Monteronovo čast.

4. slika. — Na pustem kraju ob obali reke je gostilna, blag poklicnega morilca Sparafucile. Ta pričakuje že napeljana žrtev, oficirja, sovražnika starca, ki mu bo plačal dvajset zlatnikov, da oficirja umori. Lepa plesalka in pevka, Sparafucilova sestra Magdalena, naj bo oficirju za vabo.

Naše prireditve

Vabilo

Farna mladina v Železni Kapli priredi v nedeljo, dne 24. februarja 1963 ob pol 12. uri v farni dvorani veselo igro

»CEVLJAR«.

Vsi prisrčno vabljeni!

Farna mladina št. Lipš

priredi na pustni torek, dne 26. februarja 1963, ob pol osmih zvečer

PUSTNO PRIREDITEV,

ki bo v farni dvorani. Pridite vsi na veselo razvedrilo.

Farna mladina Pliberk

priredi v nedeljo, dne 24. februarja 1963, ob pol treh popoldne v stari šoli pri Božjem grobu veseloigro v treh dejanjih

»UBOGI SAMCI«.

Igro bo ponovila isti dan v farni dvorani v Zvabeku, na pustni torek ob istem času pa pri Marinu v Libuach.

Vsi prisrčno vabljeni!

FARNA MLADINA V DOBRILI VESLI vabi na pustno prireditev, ki bo v nedeljo dne 24. februarja 1963:

ob pol treh pop. v farni dvorani v Dobrili vesi in

ob pol osmih zvečer pri Pušniku v Grabalji vesi.

Na sporedu sta dve veseloigri:

»NEPOBOLJŠLJIVKA«

»V REGIMENTSKI JEČI«

Vsi vljudno vabljeni!

KATOLIŠKO PROSVETNO DRUŠTVO V ŠMIHELU

vabi na pustno igro

»GONJA ZA SREČO«,

ki jo ponovijo v nedeljo, 24. februarja 1963, popoldne ob dveh pri Ilgu v Kazazah.

Vsi prisrčno vabljeni!

FARNA MLADINA ŠT. ILJ

vabi na

PUSTNO PRIREDITEV,

ki bo v nedeljo, dne 24. februarja 1963, ob 14. uri v farni dvorani v št. Ilju ob Dravi.

Na sporedu so veseli prizori in muzika.

SLOVENSKO PROSVETNO DRUŠTVO »ROŽ«

v št. Jakobu v Rožu vabi na igro

»LUMPACIJ VAGABUND«

v nedeljo, dne 24. februarja 1963, ob pol treh in v torek, dne 26. februarja ob pol osmih zvečer v farni dvorani v št. Jakobu v Rožu.

Prisrčno vabljeni!

ODER MLADJE

prireja v petek, dne 1. marca 1963 v dvorani 1 v Delavski zbornici

BRALNI VEČER

v pripravo uprizoritve Smoletove Antigone. Člani odra berejo iz Sofoklejeve ter Anouilhove Antigone ter iz Mellovih »Die Sieben gegen Theben«.

Ta prizor mora po Rigolettovi želji videti Gilda, da bo njeno zaljubljeno srce ozdravelo, ko se bo prepričala, da jo vara. Zato sta oba z očetom v bližini. Gilda se zjoka, ko zagleda vojvodovo zapeljivanje. Oče ji pove, naj se preobleče v moškega in odpotuje v Verono. Po muijem oprasku bo prišel on sam jutri za njo. Rigoletto da morilcu polovico zlatnikov vnaprej, drugo polovico bo prinesel popolnoma, ko bo prišel, da bo lastnoročno vrgel zločinca v reko. Tudi Magdalena se ni mogla ubraniti vojvodovih čarov. Zato prosi brata, naj mu podari življenje. Začenja prepričati, ki ga sredi nevihte posluša v moškega problemena Gilda. Ko zasliši da gre za življenje vojvoda in celo za življenje njenega očeta, se rada sama žrtvuje in gre pod morilčev nož. — Rigoletto izplača še drugo polovico zlatnikov, ko mu Sparafucile izroči truplo v vreči. Ko se jezi nad umorjenim tiranom, nenadoma zasliši njegov glas. Spozna, da je varan. Zgrozi se: kdo je neznanec v vreči? Usodni blisk razsvetli njegovo lastno hčerko, ki pred smrtjo prosi očeta odpustanja. — Z besedo prekletstva, s katero se je izpolnilo strašno starčevo maščevanje, se nesrečni Rigoletto ožgudi ob mrtvi Gildi.

D. F.

† Župnik Mihael Barbič

Niti štirinajst dni ni minilo in že je zopet posegla smrt v vrste slovenskih duhovnikov. Ko smo pri pogrebu č. g. župnika Dobernika v Rožoku molili za tistega, katerega bo Bog prvega poklical, pač nismo mislili, da je Bog določil tam navzočega Mihaela Barbiča, župnika na Pečnici. Kakor vsak dan je tudi v četrtek — na predan svoje smrti — vestno opravil svoje dnevne dolžnosti in še naredil nekaj obiskov po župniji. Po večernem duhovnem branju in molitvi je odšel v svojo spalnico.

Gospod župnik Barbič je bil moč reda in zato se je skrbni kuharici Angeli naslednje jutro kar čudno zdelo, da gospod še ni vstal, kakor navadno. S težko slutnjo je trkala po vratih spalnice in, ko ni bilo odgovora, je v strahu vstopila. Gospod župnik je mirno spal — nemisljivo spanje, zadet od srčne kapi.

Župnik Mihael Barbič je bil rojen 4. septembra 1884 v župniji Videm ob Savi. Svoje študije je kot štajerec vršil in dokončal v Mariboru, kjer je po končanem bogoslovju tudi bil posvečen v duhovnika Kristusovega leta 1908. Kot mlad in zelo delaven kaplan je služboval po številnih župnijah lavatinske škofije, med drugim tudi v št. Jurju pri Celju, kjer se ljudje še danes živo spominjajo živahnega in idealnega kaplana, g. Mihaela. Kot župnik pa je deloval dolga leta v prevajški dekaniji.

Pa je prišlo nesrečno leto 1941 in nemška okupacija. Kakor večina slovenskih duhovnikov je moral tudi g. župnik Barbič ob nepopisnem zaničevanju in sramoteni SS-ovcev skozi zapore in trpljenje v izgon

na Hrvaško, kjer je slovenske duhovnike rešil nadaljnega preganjanja takratni zagrebški nadškof Stepinac. Ker pa je g. Barbič že bil prileten, se je s starejšimi in bolnimi duhovniki preselil v Stično.

V teh letih je ob nemški in italijanski okupaciji divjala tudi strašna revolucija, ki je zahtevala tisoče bratskih življenj. V teh razmerah se je večina begunskih duhovnikov odločilo, da poidejo delovat med slovenske izseljence ali pa na Koroško oz. Primorsko. Povsod so bili hvaležno sprejeti, saj je bilo pomanjkanje duhovnikov skoraj povsod veliko. Tudi g. Barbič je tako prišel na Koroško. Tu je pomagal v dušnem pastirstvu najprej na Zgornjem Koroškem, nato pa je prevzel župnijo Smarjeta v Rožu in Šmiklavž ob Dravi. Leta 1950 pa je postal župni upravitelj na Pečnici, kjer je z veliko ljubeznijo skrbel za to lepo župnijo in njene dobre farane.

V nedeljo, 17. februarja, je bil veličasten pogreb gospoda župnika. Ogromno ljudstva je spremljalo pokojnika na zadnji poti, med njimi nad 40 duhovnikov, šolske sestre, domače civilne in varnostne oblasti in zlasti mnogo moških. Mil. g. kanonik Zechner je v pridigi opisal vzgledno duhovniško življenje pokojnika, domači cerkveni moški in mešani zbor pa je v hvaležen spomin iz srca prepeval žalostinke gospodu, ki je vse življenje tudi ljubil in gojil cerkveno in narodno pesem. Z nagovori ob grobu so se poslovili poleg g. dekana dr. Hornböcka še č. g. Ulbing, č. g. dekan iz Prevalj in g. župan iz Pečnice.

Blagi g. župnik naj prejme bogato plačilo pri Velikemu duhovniku.

Ero z onega sveta

(Vsebinska)

Prvo dejanje. Dvorišče za Markovo hišo. Dekleta sedijo na gumnu za Markovo hišo in ličkajo koruzo. Šalijo se med seboj in nagajajo Gjuji, češ da je pri izbiri ljubelega preizbirčna. Zdi se, da čaka na fanta, ki naj bi ji padel s samega neba. V tem skoči s senenega stoga mednje mlad, šegav fant, kot bi res padel z neba. Gjula mu, žejnemu, dá piti iz dlani, ki jih nagajavec vroče poljubi. Dekletom se predstavi kot Ero in pripoveduje, da je pravkar prišel iz raja, kjer mu je postalo že dolgčas po dekletih in ljubezni. Prinesel je od tam s seboj dokaj pošte in sporočil, ki so mu jih dale rajne duše. Gjula, ki ima pri mačehi Domi težko življenje, je prinesel pozdrave rajne matere, ki ji sporoča, naj nikar ne žaluje več za njo, temveč naj si rajši čimprej izbere ženina. Dekleta zarajajo v družbi zabavnega Era, a tedaj že plane iz kuhinje mednje srdita mačeha Doma in jih nažene na delo. Da bi se stare na kratko odkrižal, ji Ero nagaja, češ da ji bo v loncu prekipela čorba. Ko ostaneta Mića in Gjula sama, se ji fant razodene, da je on tisti skrivnostni častilec, ki ji je bil ponoči okril okna in ji poslal v dar svileni ruto ter zlato zaponko. Ko nato zaloti še oče Marko tujega vsiljivca pred svojo hišo, se tudi on obregne obenj in noče raztrganca prenočiti pod svojo streho. Medtem je tudi Domi že prišlo na uho, da je Ero prišel naravnost »z onega sveta«, zato ga rado vedna poišče, da bi ji povedal novic o njenem rajnem prvem možu. Ero ji brž natveze o Matijevi veliki žalosti, ko je bil izvedel, da se mu je na zemlji žena tako kmalu izneverila, razen tega pa ji naslika tudi njegovo večno, strašno žejo, saj revež nima nobenega denarja, da bi si z njim kupil v rajni pijake. Raznežena, lahkoverna Doma se odloči, da bo svojemu možu pomagala, in mu po Eru pošlje možnjo cekinov. Ero vzame denar in vesel odide. Ko se Marko vrne in najde pred hišo objokano ženo ter izve, kaj se je zgodilo, je kajpak brž prepričan, da gre za sleparijo, zato skliče hlapce, zajaše konja in odhiti za Erom in za svojimi zlatniki.

Drugo dejanje. V mlinu.

Mlinar Sima poganja v svojem mlinu stope, si vmes veselo poje in melje žito kmeticam, kakor prihajajo na vrsto. Tudi oblastna Doma prinese z Gjulo mernik žita v mlin in bi se rada zrinila med prve, dasi je prišla zadnja. Ker poče Sima njenega vzeti naprej v meljo, se z Domo sporečeta, da ji nazadnje jezen celo raztrse pšenico po tleh. Razžaljena Doma ozmerja pastorko in se obrne domov. Gjula toži nad svojo težko usodo. Ženske se raz-

idejo in Sima ostane sam. Izpred hiše je slišati Erovó pesem, takoj nato pa že skoči Ero skozi okno v hišo. Medtem ko mlinar še debelo gleda nepriprava, zapazi Ero v daljavi bližajočega se Marka. Mlinar se prestraši, saj ima slabo vest zaradi svojega spora z Domo, in misli, da hiti Marko s kaznijo na denj. Prebrisani Ero mu predlaga, naj brž zamenjata obleki, nakar Sima pred Markom zbeži v hrib. Ero se posuje z moko in si dá opravka pri stopah. Ko pride Marko vprašat »mlinarja«, ali je videl takega in takega človeka, ga Mića napoti v hrib za bežočim in v njegovo obleko preoblečenim Simo. Pred svojim odhodom ga Marko še celo poprosi, naj mu ta čas varuje konja, s katerim ne more več navkreber za beguncem. V tem se vrne v mlin še Gjula po pozabljeno torbo in najde tam Era. Sprva je nanj jezna, ker je odnesel mačehi denar, ko pa ji Mića izpove, da je to storil le, da bi si na ta način laže dobeval njeno roko, in da misli zlatnike vrniti, se Gjula omehča, saj ga je bila medtem že iz vsega srca vzljubila. V strahu, da ga ne bi oče dobil v pest, ga roti, naj čimprej odtod zbeži, toda Ero nikakor noče brez nje oditi. Tako se Gjula vda in sede na konja. Pred odhodom dá Ero tolar pastirčku z naročilom, naj pove očetu Marku, da ga prav lepo pozdravlja Ero, ki se vrača v nebesa na njegovem konju in z njegovo hčerko v naročju.

Tretje dejanje. Na sejmu.

Na sejmišču je vse polno ljudi. Prodajalci in prekupevalci vsevprek ponujajo svoje blago. Mlinar Sima pride Marku povedat, da je Mića odpeljal Gjulo v svojo rodno vas, kjer ima trdno posestvo. Svetuje mu, naj privoli v zakon, saj je fant dober in priden gospodar. Marko je jezen zaradi cekinov in konja, a vendar prosi Simo, naj mlada dva poišče. Mića in Gjula prihata na bogato okrašenem konju, okrog katerega se naglo zbere množica sejmarjev. Mića bi rad kupil nevesti lepih darov, a Gjula jih noče sprejeti, dokler ne dobi od očeta privoljenja za poroko. Ko se prikaže še Marko, mu Mića izpove, da je vso to šalo izvedel in se izdajal za brezdomnega potepuha samo zato, da bi tako preizkusil Gjulinu ljubezen, ali ga je pripravljen vzeti tudi brez vsakega imetja. Ko končno še gospodar Marko izve, da si Mića tudi nikakor ni nameraval prisvojiti »prisloparskega« denarja, temveč da mu je bil ta denar, ki ga je izvalil od DOME, le sredstvo za boljši uspeh njegove šale, in mu Mića zdaj ves denar vrne, ni za poroko nobene ovire več. Z radostnim kolom vsega zbranega ljudstva se konča vesela zgodba o prebrisnem Eru.

ŠPORTNE NOVICE

SMUČANJE:

Predolimpijske igre v Lizumski dolini so končane:

Od šestih prvih mest jih odpade 5 na Avstrijo:

Z geslom »Zmage v predolimpijski zimi so postranske, glavna pa je priprava na bodoče olimpijske igre« so se podali avstrijski smučarji z zastopniki ostalih držav v takojimenovani trening za naslednje leto. Kljub temu pa so Avstrijci dobro odrezali, kajti od 6. prvih mest so jih obdržali 5 doma. Velezaslužna pa je pri tem mlada Edith Zimmermann, ki je zmagala v slalomu in tudi v kombinaciji, ker si je v smuku osvojila 8. mesto. Z istima zmagama pa se je vrnil domov tudi Gerhard Nenning, namreč s prvim mestom v slalomu in v kombinaciji. Peto zmago za Avstrijo pa je dosegla svotovna prvačinja v smuku Christl Haas. Na 2. mestu ji v smuku sledi nemška Barbi Henneberger. Na 3. in 4. mestu pa sta Christl Staffner in Edda Kainz (obe Avstrijki). Edinole v smuku za moške se Avstrijecem ni posrečilo zasedeti 1. mesto, kajti Švicar Joos Minsch je senzacionalno zmagal in s tem preprečil zmagoslavno avstrijsko serijo. Kot 2., 3. in 4. pa mu sledijo Avstrijci Gerhard Nenning,

Koroška lbo zastopana z 10 deklicami in 20 fanti (iz vsake skupine po 5). Nadvse razveseljivo za koroške slovenske športnike pa je, da je izmed teh 20, imenovanih osem slovenskih smučarjev, ki se bodo borili za naslov avstrijskega prvaka katoliške mladine: najboljši možno zastopstvo v splošni skupini, in sicer Oitzl Hans, Oraže Maks in Anton ter Uznik Henmi; pri juniorjih Erik Uznik.

V mladinski skupini II bo branil svoj lanski naslov prvaka Pristovnik Maks, ki tekmuje trenutno v Obertraunu. St. Janžana Gabriel Štefi in Pšneider Hanzi pa se bosta borila med mladino I.

Poleg teh pa so vabljeni tudi vsi ostali člani kat. mladine, kakor tudi gostje, ki bodo pač morali kriti vse stroške sami, medtem ko zgoraj imenovani dobijo plačano vožnjo in izdatke za prijavo.

NOGOMET:

Prva nogometna prireditev v dvorani 25. februarja z Vienno v Celovcu

V ponedeljek, dne 25. februarja se bo ob 20. uri pričela v mestni dvorani (Stadthalle) prva nogometna prireditev v dvorani (Hallenfußball). V prvi tekmi se bosta srečali dve domači moštvi, in sicer ASK-Celo-



Goldeck, eno najlepših smučarskih središč na Koroškem, bo od 15. do 17. marca pozo-rišče mednarodnih tekmi; od 18. pa do 20. marca pa se bodo vršila srednješolska prvenstva Koroške in nato še Koroške-štajerske, ki se jih bosta udeležila tudi Kropiunig Robert in Erik Uznik kot zastopnika Slovenske gimnazije.

Karl Schranz in Egon Zimmermann. To avstrijsko zmago pa sta počrtali tudi 2. in 3. mesto Schranz in Zimmermann v kombinaciji.

Popolnoma pa so bili poraženi Francozi, tako pri ženskah, kakor tudi pri moških. Prav tako pa je bilo usojeno tudi nemškimi tekmovalcem. S tremi drugimi mesti, ki sta jih dosegli Heidi Bibel in Barbi Henneberger, sta se skušala nekoliko potolažiti popolnoma podlegli Wolfgang Bartels in Ludwig Leitner. Heidi Bibel se je imela zahvaliti za drugo mesto v slalomu in kombinaciji edinole favoritinjam, ki niso srečno dospele do cilja. Med te je štela tudi Barbi Henneberger, ki pa si je v smuku zagotovila drugo mesto.

Šest Selanov in dva št. Janžana na avstrijsko prvenstvo katoliške mladine

Na podlagi doseženih uspehov pri koroškem prvenstvu v Selah, je vodstvo te organizacije v Celovcu imenovalo najboljšiše izmed teh, da se od 22. do 24. marca udeležijo 16. avstrijskega prvenstva k. m., ki bo letos prvič na koroških tleh — na Reißecku.

Postava celovške Austrie:

Vratarji: Gartner, Pihorner, Koncilijs

Branilci: Umgeher, Vavpot, Katzgraber, Sackmann

Napad: Šenauer, Riegler, Vukaš, Miesenböck, Lorber I, Lorber II

Srečanje Austria — Rapid!

V nedeljo ob 14.30 bo moštvo celovške Austrie odigralo tekmo z dunajskim klubom, SC Rapid. Srečanje šteje za OeFB — cup (avstr. nogometna zveza).

V predtekmi — kvalifikacijski igri za UEFA-turnir — pa si bosta ob 12.50 uri stali nasproti juniorski reprezentanci Avstrije in Nemčije.



Prve konjske dirke na Vrbskem jezeru, ki so bile 10. t. m., so popolnoma zadovoljile tako prireditelje kot tudi gledalce, ki so se v velikem številu zbrali ob progi na zamrznjenem jezeru in pozorno sledili tekmovanju. Na sporedu so bila dirjanja (Trabrennen) in galop. Dipl. inž. Funder (na sliki) iz št. Vida je dosegel najboljši čas dneva v dirjanju, medtem ko so v galopu odnesli vojak prva mesta.

Pustna zgodba o poljubi

Marsikaj, kar je sladko se premaliči v grenko, pa tudi narobe se rado spakedra. Tako je tudi s poljubi in poljubčki.

V tem letnem času, ko se vse veseli in zabava, se je ob neki pustni zabavi zgodilo tudi sledeče:

Spoštovane dame nekega večjega kraja so organizirale pustno prireditev, katere izkupiček naj bi šel v dobrodelne namene. Prirediteljica zabave — neka ugledna in že priletna dama — je dala na program tudi javno dražbo poljuba najlepše krasotice tistega kraja, ki je bila tudi navzoča.

Vsem, zlasti bolj jesenskim samcem, je bila ta dražba takoj všeč. In tako je predsednica dobrodelne prireditve pritirala pri dražbi ceno poljuba precej visoko. Priloten samski rodoljub je položil takoj kupno ceno. Vse se je sedaj gnetlo okoli odra.

Krasotica se je že tam našobila, da pritisne rožna usteca na — toda ojoj, — srečni kupec je imel brezobne čeljusti. Vsa ogorčena je dobrodelna poljubovalka izjavila, da takega pa ne poljubi. Nastalo je prerekanje, kajti rodoljub se je čutil sveto užaljenega, prvič v svoji moški lepoti, drugič pa v lastninski pravici. Za tisto o lepoti se ni toliko gnil (saj, če ne bi bilo resnično, ne bi mu bilo treba poljubčkov kupovati). Toda denar je denar in zanj se dobi blago in on ga je zahteval v naravi. Nič ni bil nečno ali junaško srčen kot tisti Hrvat, ki je pod oknom drage tožil: »Za jedan krasan pogled tvoj dal bi život svoj...«. Možak je dal denar in je hotel poljub in amen ali konec! Kaj samo pogled?

Užaljeni in za sladke poljube prikrajšani samec od svoje pravice ni odstopil. Pri deželnem sodišču je vložil tožbo in učeni sodnik se je hudo potil, ko je moral odločiti o grenkobi in sladkosti poljuba, v tem slučaju o grenkobi ne-poljuba.

»Poljub ni blago,« je računal sodnik, »torej o kupčiji z blagom ne more tu biti govora. Torej je poljub povračilo za vplačano vso. Ker pa ni tisti šmentani dekleč hotel tega povračila izvršiti, ga mora prirediteljica, saj je ona glavna oseba pri celi kupčiji.«

Pa glej zopet — smola! Velečislana gospa predsednica in pokroviteljica prireditve je že bila blizu šestdesetih. Ona se je sicer navdušeno izjavila, da izroči »blago« kupcu (zares, kar je za enega grenko, je za drugega lahko sladko), pa se je rodoljub izmikal. Morda se mu je »blago« zdelo preslabe sorte. Tožba še vedno teče, ker imajo tožnik in toženci vsak svoj prav.

Je pač s poljubčki tako, da človek nikdar ne ve ali so sladki ali grenki in če so sladki ali se ne bodo že drugi dan spremenili v grenke? Lahko pa imajo zaljubljeni prav, ko trde, da so vsi poljubi sladki. Saj so ti po navadi še mladi (razen jesenskih samcev) in imajo sladkarije radi ter se na nje razumejo. Stani rod pa meni, da se je da-

JANEZ JALEN:

19

CVETKOVA Cilka

Z G O D B A

Vabili so ga na gradove, mu ponujali lovške gradiče, da kar ni vedel, za kam bi se oddčil.

Njegov škof Justin je bil pa skušen mož. Ni mu sicer naravnost zaukazal, povedal pa mu je brez ovinkov, da močno želi, naj gre učeni Honorij med zapuščene kmete in samostanske pastirje pod Visoke Ture.

Mest in gradov vajenemu Honoriju je bilo bridko. Ker pa je bil skoraj napravil zaobljubo, da mu bo škofova želja kakor ukaz, je brez godrnjanja odšel v pregnanstvo. Vsaj mislil je tako.

Takrat so pod Visokimi Turami ljudje znali še samo slovensko. Še dandanašnji pričajo o tem imena krajev, vodá in gorá. Honorij je bil jezik svojih mladostnih let že skoraj pozabil in ga ni več cenil. Ker ni imel učenih knjig in ne šolane družine, je bolj iz dolgočasia kakor iz zanimanja prisluhnil govoric gorjancev. Ujel je neoblizano modrost v pogovorih in lepoto besede. Spoznal je, kakšen zaklad bi bil skoraj izgubil.

Preden je minilo leto, je bil zdrav in trden kakor dren. Pa se mu ni kar nič mudilo nazaj v dolino.

V zahvalo za zdravje je namesto majhne zasilne kapelice sezidal cerkev. V zahvalo za cerkev so pa gorjanci stesali zanj prijeten in gorak dom. Ker sta stalá že cer-

Za mladino in prosveto



Pustna prireditev v Celovcu

V nedeljo, dne 14. februarja 1963 je celovško Slovensko kulturno društvo vabilo na pustno prireditev v Kolpingovi dvorani v Celovcu. Polna dvorana je dokazala, da raste zanimanje od leta do leta za to vsakoletno tradicionalno veselico s plesom.

Po pozdravnih besedah predsednika društva g. dr. Pavleta Zablatnika je sledila burka v treh dejanjih »Teta na konju«. Igra je bila dobro naštudirana in lepo podana. Poseben delež pri tej igri je imel oficirski sluga Čičigaj. Prunč Erik je tu potegnil vse svoje komične registre v govorjenju in mimiki, (saj nam je on le bolj v resnih vlogah v spominu). G. dr. Edvard Vračko je v svoji vlogi majorja, ki se najprej zaljubi v našemljeno tetko in potem še v pravo, pokazal, da je izkušen igralec, (vse priznanje kljub njegovi starosti). Želeli bi ga še večkrat videti na odru. Vloge poročnika Kika (Franc Koncilija) in Stančiča (Popič Lojze), prvi kot našemljena teta, drugi kot zaljubljeni oficir sta jako dobro rešila svoje vloge. Tudi ženske vloge so našle pri gledalcih odobravanje: Cilka Lexe kot teta na konju, Kotnik Pepca kot

zaljubljena Lidija in gospa Marica Tišler kot gospa Berlotova, vdova po majorju.

Kulturni program so okrasili še St. Iljski godeci (študentje šestega razreda slov. gimnazije), moški zbor mohorjevskih dijaških domov, pod vodstvom dr. Franceta Cigana, ter znani »Trio Korotan« iz St. Vida v Podjuni, ki so ves večer skrbeli za dobro voljo.

Po tem programu je sledila zabava s plesom, kjer se je vrtelo mlado in staro. Kar vsa dvorana je lovila srčo in izkazalo se je, da je bil odbor kar na mestu in pripravil skoraj za vsakega košček sreče. Dobitki so bili prav lepi in dragoceni — od ženskih nogavic preko piškrov do najdražjega vina.

K pustnem večeru je spadala tudi kraljica večera. Tokrat je ta odlika zadela Milico Oraže; dobila je 250 srčkov.

Kmalu po polnoči smo se razšli, ker nas je vse v ponedeljek čakalo poklicno delo. Pustni večer je dosegel svoj namen. Dal nam je nekaj časa domače besede na odru in pri zabavi v dvorani. Vsak je odhajal zadovoljen s sklepom v srcu; še bomo šli na tako prijetno prireditev.

Ali naj grem na ples?

Muhasti pustni čas že gre h kraju. Po deželi in mestu pa se vrsti ples za plesom. Dvorane se polnijo in v gostem zraku, prenapolnjenem z dimom in raznimi dišavami. Vse se vrti ob zvenečih zvokih harmonike ali skromnega jazz-ensambla in se zataplja v pravljичen svet... Ure poznega večera pa hitro minevajo in že je udarilo v zvoniku bližnje cerkve dvanajsto uro. Nič se ne zveni za pozno uro, saj se višku zabave šele bližamo. In tako minevajo ure in ure. Prvi odhajajoči so se domislili svojega doma šele v prvih jutranjih urah; odšli so brez slovesa...

Želja po veselju in še bolj težnja po uživanju navdaja vso to množico, ki se že ure dolgo drenja ob ostrih zvokih godbe. Večina je ostala do ranega jutra in so

nes vse blago poslabšalo in da je celo lju-bezen postala grenka...

Ker pa napol modri in teh je največ — sodijo, da je resnica v zlati sredi, bo že tako, da je sladkoba in grenkoba poljubov odvisna od okoliščin in okoli stoječih. Kdor se hoče pa še okoliščinam izogniti, naj pa poljubčke kar zase ohrani...

kevi in župnišče, je pa Honorij poskrbel, da je bila ustanovljena še župnija.

Župnija je bila razpisana, Honorij ni vedel, ali bi prosil ali ne. Leto, dve bi kar rad ostal še pod ledeniki. Deset let ali pa morebiti kar vse življenje? Naka!

Pripetilo se je pa tisto leto, da je sredi poletja zapadel sneg na debelo ne samo ledeno Pastirico, ampak tudi Pálšice in še niže. Plaz je zasul trop živine in nekaj pastirjev. Neustrašeni gorjanci so že čez nekaj ur na krpljah prihiteli reševati ponesrečene ljudi in živino. Z njimi je prišel tudi Honorij, da bi delil, če bo treba in če bo še mogoče, zadnjo tolažbo. Odkopali so kočjo in stajo in našli še vso živino. Le zraka je že zmanjkovalo; bolj živini kakor ljudem.

Pa je Gorjance zadela kar koj nova nesreča. Morebiti od veselja, morebiti pa od naporov ali pa od vsakega malo se je Honorij zgrudil. Niso ga mogli prebuditi pa ga niso mogli. Vso noč ne.

Zjutraj so zvezali nosilnico in odnesli Honorija navzdol, da ga pokopljejo tik nove cerkve.

Kmalu so prišli na kopno. Sonce je odpiralo rožam sveže cvetove. Planšarice so jih hitele trgati in so svojega prvega dušnega pastirja kar zasule v gorsko cvetje.

In pred cerkvijo! Stari in mladi, otroci in ženske, skoraj vsi do zadnjega so prihiteli iz raztresenih domačij in krčevito zajokali, ko so možaki postavili nosilnico na tla. Jok pa se je kaj hitro sprevrgel, najprej v grozo, potem pa v nedopovedljivo veselje. Honorij se je bil namreč vzdignil in vstal.

izmučeni, kot bi opravljali težavno delo. K temu je pripomogla največ zaužita pijača in razdraženost živcev, ki niso mogli prenesti toliko razlike z vsakdanjo resničnostjo in dejanskim stanjem...

Jedro take zabave je seveda ples. Pa vendar je o plesu toliko govora; že petnajstletna dekleta in sedemnajstletni fantje sanjajo o njem. Kako važno je zato, da imamo pravo sodbo tudi o plesu.

Ples je umetnost, ubrano se gibati po taktu ali napetu. Nuditi more resnično lepoto in užitek. Danes imamo že svetovno znane plesne umetnike! Ljudje so vedno plesali. Nikoli pa ples ni postal tako splošna norost, kakor je danes.

Pri starih narodih je bil ples v navadi v verski ali obredni obliki. Nekateri narodi imajo skupinske plesse. Slovenci so že od nekdaj »rajali« ali plesali svoj raj. V Severni Ameriki imajo Slovenci celo v cerkvenih dvoranh plesse, da se verni in poštenji fantje spoznajo z vernimi in poštenimi dekleti in si iz njih vrst izberejo pozneje neveste.

Mnogokrat je ples nevaren in to največkrat zaradi pokvarjenih fantov oziroma deklet, ki se tod nahajajo. Nekateri plesi

Morebiti ga je predramil vonj gorskih rož, morebiti pa žalost izročnih mu ovčic ali pa vsakega malo.

Čez dober teden se je Honorij napotil v dolino do svojega škofa. Vse mu je razložil, lepo po vrsti od začetka do konca in prosil, če sme kar za zmeraj ostati pod ledeniki.

»Nak,« je rekel škof Just.

Honorij je skušal še nekaj moledovati. Škof Just mu je pa presekal besedo:

»Sedaj pa me želim, pod pokorščino ti ukazujem, Honorij, brat v Kristusu, da ostaneš pri meni. Imam namreč dokaj križev s tistimi, ki proti moji volji rinejo v mojo bližino. Manjka mi pa mož, ki zna jo kljub učenosti tudi pod ledeniki potiskati namen svojemu življenju.«

Honorij je moral poslušati.

Če je kdaj postal škof, ne vem. Če ga je dosegla tudi taka čast, skoraj gotovo niso mogli pririnjenci toliko vplivati nanj, da bi ne znal na vse kraje pravično misliti.

Pa še nekaj. Kakor hitro je zmogel, si je dal Honorij napraviti srebrni in bogato pozlačen kelih; v podstavek je dal vdela-ti tri barvane postekline gorskih cvetov: belo očnico, modri encijan in rdeči sleč. Do smrti je dan za dnem maševal s tistim kelihom, po smrti pa ga je zapustil cerkvi v Gospe Sveti. Še dandanes mora biti tam, če ga niso tujci, ki so nas krivično odri-nili od vojvodskega prestola, iz sovraštva do naših barv kam zafrkali.

Mihej je obmolnil. Čuvarki so se vsak po svoje zamislili in miheč ni vedel nič reči. Šele ko si je Mihej spet prižgal če-

so pa že sami v sebi slabi, zaradi svoje vsebine. Taki so zamorski plesi, ki čezdale bolj prihajajo v veljavo. Tudi mnoge moderne plesse, ki so tako sestavljeni, da posnemajo vabljenje moškega k erotičnim izbruhom, je treba odločno odklanjati.

Naša mladina zlasti v pustnem času rada obiskuje plesišča. Prav gotovo bo moder fant natančno poizvedel, kakšen bo ples in se šele potem oddločil. Zlasti pa bo dekle zahajalo le v spremstvu staršev ali za-upnega človeka na ples, kajti predvsem za dekleta je plesišče še posebej nevarno...

Škof Slomšek je takole zapisal: »Ples je monišče dekliške čistosti; angel nedolžnosti se joka nad njim. Nedolžnost na plesu umira.«

Sedaj pa še odgovor na vprašanje: »Ali je ples dovoljen?«: Ni mogoče izreči splošne sodbe. Odvisno je od tega, kakšen je ples, kakšni so plesalci in v kakšnih razmerah se vrši!

Plemeniti slovenski fant in dekle bosta v plesu iskala le pošteno zabavo; tudi ne bosta obletala vseh dosegljivih plesišč...

Iz filmskega sveta

KAJ PA AVSTRIJSKI FILM?

Filmski časnikarji v Avstriji so na svojem sestanku soglasno označili za najboljši film leta 1962 Bergmansov film »Divje jagode«. Na tem sestanku so tudi razpravljali o znižanju oziroma o odpravi davka na filme, ki imajo oceno »priporočljive« ali »zelo priporočljive«. Teh olajšav bi naj bili deležni tudi filmi, ki jih predvajajo dobrodelna ali invalidska društva. Doslej so bili davčni olajšav deležni najboljši filmi samo v nekaterih avstrijskih pokrajinah, a odslej bodo to ugodnost raztegnili na celotno državno področje.

Od teh olajšav bodo imeli korist tudi obiskovalci filmov, ker bodo cene takih filmov tudi primerno znižane.

PRVENSTVO V SLABEM FILMU

Vatikanski dnevnik »Ossevatore romano« je v teh dneh poročal, da nosi Italija žalostno prvenstvo v slabem filmu. Med izdelanimi filmi v lanskem letu je prav med italijanskimi filmi največ takih, katere je treba odklanjati predvsem zaradi nemorale, katero razkazujejo italijanski filmi. Med 216 filmi je kar 48 filmov takih, ki nosijo oceno »prepovedane«, nadaljnjih 26 pa takih, katere je treba odsvetovati.

Na drugem mestu v izdelavi slabih filmov je Francija, ki ima med 250 filmi 26 slabih, dočim ameriška filmska industrija med 157 ocenjenimi filmi le v 12 obravnava probleme nemoralne vsebine. Še boljše pa so v tem oziru Nemčija, Jugoslavija, Poljska in Mehika, ki imajo vsaka le po en film, katerega naj bi katoličan ne videl.

dro, je Cvetkova Minca glasno povedala željo vseh: »O, ko bi se hoteli tudi naš gospod župnik prebuditi!«

In spet so se stisnila grla na jok. Še na mar ni nikomur hodilo, da bi govoril.

Blaž je vstal, segel Miheju v roko, še pokropil, voščil lahko noč in odšel. Grede je pošepnil Minci, naj tudi gre. Cilki v kuhinjo pa je samo namignil. Zunaj pred vrati je obe počakal. Molče so šli proti domu. Blaž ni hotel nič reči. Je predobro vedel, da ima dan oči, noč pa ušesa.

Nebo je bilo gosto posuto z zvezdami. V Triglavu so se motno belili še ne skopneli snegovi. Izpred hleva je z visoko vzdignjenim repom prišla mačka.

Blaž je zapahnil vežne duri: »Le kje hodi?«

Cilka je skomizgnila z rameni. Minca je pa že odprla usta, da bi zinila, kje ga je videla, pa si je premislila. Utegnil bi nastati prav za gospodov pogreb glasen prepir. Ljudje bi pa poslušali.

Molče so se razšli.

Cilka je zlezla za hladno peč in se naslonila čez teme. Kar ni mogla v zgornjico. Če bi Viktor le prišel! Ne. Tudi v postelji poleg njega ne bi zdržala.

V župnišču so začeli moliti rožni venec. Okna so bila odprta v župnišču in pri Cvetku. Cilka je molila s čuvarki vred.

Še dolgo po polnoči so prepevali ob mrtem gospodu pobožne pesmi. Cilka je vmes večkrat zadremala, pa se spet predramila. Ko je petje utihnilo, je še malo trdnjeje zaspala.

Petelini so že začeli peti dnevu.

Navsezgodaj je šel Blaž na skedenj, da

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

Ksaver Meško:

Pšenično zrno

(Nadaljevanje in konec)

Za večerjo je skuhal Zefa malo mleka, ki ga je prinesla s seboj. Po večerji je spravila starca spat. Zase je postlala na klopi pri peči; razgrnila je neke stare suknje, ki jih je bila prinesla s seboj, druge zvilila za podzglavje. Na te je legla in kmalu trdno zaspala.

Bolnica pa ni spala. Bilo ji je zelo slabo. Nekajkrat je poklicala Zefa. A ta ni slišala. Mimica bi lahko umrla, a Zefa niti vedela ne bi za to.

Drugo jutro je prišla Lizina sestra Katra. Bila je mlajša od Lize, sicer ji v vsem zelo slična.

Govorila ni mnogo. A s suhega obraza ji je odsevalo sočutje z bolnico, skrb, kaj bo z njo.

Mimici je postajalo slabše in slabše. Katra se je že resno bala, da se bliža njena zadnja ura. Prav razveselila se je, ko je opoldne spet prišla Liza.

Ta je bila danes že vsa prežeta s prazničnim duhom. Takoj po prihodu je napeljala govor na včerajšnje župnikovo pridigo.

»O smrti Gospodovi so pridigali in o njegovem vstajenju. Kakor je umrl naš Gospod in Zveličar, tako moramo umreti tudi mi. Vsi moramo trpeti, nositi svoj križ, vsi križati sami sebe, svoje slabosti, strasti svoje, da bomo z Gospodom tudi vstali.«

Solze so obile ženo, glas ji je drhtel. »Da, vsi — vsi moramo trpeti in umreti, a vsi bomo tudi vstali, vsi! Zrno mora v zemljo, da strohni, so rekli gospod. Šele potem požene kal, spet oživi in vzklije iz zemlje.«

Bolnica je napeto poslušala. Ko je Liza utihnila, je izpregovorila tiho, komaj slišno:

»Kako pravite, teta, da so rekli?«

»Da mora zrno v zemljo, kjer strohni, potem šele vzklije. — Zrna pa smo mi. Tudi nas morajo zagrebsti, strohniti moramo, šele potem bomo vstali.«

»Zrna smo, zrna?« — Bolnica se je globoko zamislila.

Slabše in slabše je postajalo bolnici. Nekako dremala je že, pogrezala se v nezavest.

Katra je tiho molila. Liza pa je pripravljala svečo in blagoslovljeno vodo.

Ob štirih je pri fari vabilo k vstajenju. Zvonjenje je Mimico prebudilo. Postala je pozorna; tiho, napeto je prisluškovala.

Veliki zvon je pel, kakor bi čutil pomen in slovesnost trenutka, ki se bliža. Trepetaje so se zibali in prelivali zvoki

nad gozdom; vrhovi smrek in borov so pošepetavali, šumeli; kakor bi koprneče drhteli v veliki, tajni slutnji, je bilo, kakor bi pričakovali nekaj izrednega, velikega in veličastnega. Od jezera sem je udarjal jek, ker so se glasovi odbijali na nasprotnem hribu. Bilo je, kakor bi v globini vodá zvonilo pet, deset zvonov, počasi, veličastno, pojoče.

»Teta, ali vabi k vstajenju?« je povprašala bolnica, vidno težko govoreča.

»K vstajenju. Lepo bo.«

Bolnica se je zamislila. Čez čas je Liza videla, kako se ji nalahko gibljejo ustnice. Molila je.

Ob petih je vabilo drugič.

Mimici je tedaj že pohajala sapa, dušilo jo je.

Liza je prižgala svečo. Pričela je moliti, Katra je molila za njo. Čez čas se jima je pridružil še stari Peter za pečjo. Molil, mrmral je s slabim, pojemajočim glasom, počasi, v odmorih. Vmes je bolešno vzdihoval.

Lakomnost mu je požrla dobiček

V starodavnem mestu je živel mož, ki je kupčeval s kositno in bakreno posodo. V istem mestu je živel še drug trgovec, ki je prav tako kupčeval s tako posodo. Dogovorila sta se, da ne bosta nikoli skupaj hodila prodajat robo, temveč vedno le drug za drugim.

Eden izmed obeh pa je bil zelo lakomen. Kupoval je blago kar mogoče poceni, prodajal pa na vso moč drago.

V istem času je živel v neki ulici stara ženica s svojo vnukinjo. Bili sta zelo revni.

Nekega dne je prišel eden obeh trgovcev v to ulico in zaklical:

»Prinesite stare kotle, loncel! Kupite nove, kupite nove!«

Ljudje so prihiti in se pogajali.

Vnukinja je rekla babici: »Babica, lačna sem. Glej, imava še star bakren kotel. Prodajva ga trgovcu, pa si bova kupili hrane!«

Starka je odgovorila: »Poskušaj! Ponudila je kotel trgovcu. Ta je nekoliko popraskal po zakajenem kotlu in videl, da je iz čistega zlata. Tega pa starki ni povedal. Pogajala sta se za ceno, a se nista mogla pogoditi. Potem je trgovec odšel, ne da bi kupil kotel.

Nekoliko kasneje je prišel za njim drugi trgovec in spet klical:

»Prinesite stare kotle, loncel! Kupite nove, kupite nove!«

Cilka je nalila lonček in ga molče postavila na klop. Grede je na skrivaj pogledala moža. Iz rdeče motnih oči je razbrala, da ni prespan. Tudi njegovo sapo je ujela. Zaudarjala je po pijanci.

Viktor je vzel krop in odšel v hišo.

»Le kje ga je nosilo?« je greblo Cilko. »Kakor bi ne vedel, da kot sosed mora župnika nositi in pokopavati.« Ne, ne bo ga opomnila, pa če ves Koprivnik in Gorjuše s prstom kažejo na Cvetkovo hišo. Saj bodo nanj, ne na nas tri, očeta, Minco in name.

»O, ko bi vsaj Bajtnikov Janez nosil namesto njega!« si je škodoželjno zaželela.

Kakor po nadležni muhi je Cilka zamahnila po nepravi misli in se vneto lotila dela.

Zvonovi so utihnili. Viktor je spet stopil v kuhinjo, že prazneje oblečen: »Kje pa je moja črna samovoznica?«

Cilka je že odprla usta in hotela revsniti, da Viktor prav tako ve kakor ona sama, če ne še bolje, pa si je premislila. Molče je odšla v zgornjico in mu prinesla samovoznico. Molče mu je tudi postavila kavo in kruh na mizo.

Viktor je prisedel in ni več skušal začeti razgovor. Ne, taka Cilka do sedaj še nikoli ni bila. Kakor bi vedela...

Ob na pol zasutem grobu so pogrebci zmolili tri očenaše; za pokojnega gospoda župnika, za duše tistih, katerih trupla počivajo na koprivniškem pokopališču, in tretjega za vse verne duše v vica. S pojemajočim glasom so še želeli vsem rajnim

hoval. Vzdihoval je iz navade, ker se pač ni jasno zavedal, da mu vnukinja umira.

Ob šestih so zapeli vsi zvonovi, mogočno in bučno so zagrmeli topiči.

To je bolnico še enkrat zdrnilo.

Zazdelo se ji je tedaj, da je hipoma sladka godba završala čez gozd, čez jezero, v vrhovih pa da je zašumela veličastna pesem: veselja pesem, zmagoslavja spev, nebesnih višav in prostranosti aleluja, angelskih zborov kipeča, vriskajoča himna.

»Gospod je vstal!« — je zašepetala Liza in se trikrat pokrižala.

»Vstal je!« — je nenadoma ponovila za njo Mimica z jasnim, veselim glasom. Radosten nasmeš se ji je razlil čez lica, ki so postajala od hipa do hipa prozornejša in bledejša.

Spev angelov, himno zmagoslavja, alelujo vstajenja je že slišal duh deklice, ki je tudi sama vstajala k boljšemu, lepšemu življenju, ko je umirala v mladostni nedolžnosti...

Ko so zvonovi pri fari umoknili, ko je nad gozdovi, nad jezerom, nad hribi za jezerom razgrnil mrak dremotno svojo ko-

Vnukinja je spet rekla: »Pojdi, ljuba babica, morda bo zdaj sreča milala!«

Vnukinja je šla. Ko je trgovec videl kotel iz čistega zlata, je vzkliknil: »O, srečni otrok! Vse moje imetje ne zadostuje, da bi odkupil ta kotel, ker je iz čistega zlata.«

To je slišala starka in rekla: »Pred kratkim je neki drugi trgovec dejal, da ni vreden niti vinarja. Daj nama le toliko, da kupiva kosilo.«

Toda pošteni trgovec ni tega storil. Dal je starki ves svoj denar in vse svoje blago, obdržal je le osem vinarjev.

Vzel je kotel in se napotil proti domu. Ko je prišel do reke, je poklical brodnika in mu dal osem vinarjev, da bi ga prepeljal čez vodo. Medtem pa se je lakomni trgovec vrnil k starki in ji rekel, naj mu še enkrat pokaže tisti stari kotel. Pripravljen je bil dati kakšno malenkost.

Starka pa mu je odgovorila: »Kotel ni več moj, nekdo drug mi je dal zanj vse svoje imetje.«

Trgovec je ves iz sebe zaklical: »Opeharjen sem, opeharjen sem!«

Tekel je k reki in vabil brodnika, naj se vrne še po njega.

Prvi trgovec pa je velel brodniku, naj nadaljuje pot.

Dospel je na breg z zlatim kotlom in odlel v tistem kraju ni bilo več siromaka, vsem je rad pomagal.

večni pokoj, da bi jim v brezkončnost časov svetila večna luč.

Vse naokrog je utihnilo, kakor bi se tudi župljanom, prijateljem in znancem pokojnega iztekalo življenje. Dopoldansko sonce se je žarko upiralo v vence šmarnic. Drobne glavice belih cvetov so druga za drugo začele omahovati. Ob nezasuti jami je spregovoril nekdanji kaplan iz Srednje vasi:

»Prijatelj Janez! Naša volja ni bila, najmanj moja in tvoja, dobro vem, bila pa je tvoja volja, da si legel v prezgodnji grob.«

Ljudje so zahteli, Cilki pa je kar zagomazelo po vsem životu in temno se ji je storilo pred očmi. Če bi se ne bila prišla za železni nagrobni križ, bi se bila skoraj gotovo sesedla na tla. Slišala je še, da gospod govori, kaj, pa ni več razločila. Čudno ji je migotelo pred očmi in vse se je vrtelo okrog nje. Pa je kakor nekaj počilo in Cilka je razločno slišala spregovoriti: »Prijatelj, Janez! Kako težko se je včasih ukloniti božji volji!«

Med petjem se je popolnoma predramila. Blizu jame je Minca držala v rokah venec. Sama ga je spletla in sama je nabirala šmarnice zanj. Čakala je, da ga položi na zasuti grob.

Na drugi strani je pa stal Viktor. Zamisljeno je gledal kar tako tjavdan. Dobro, da ga ljudje niso utegnili opazovati. Vsak bi koj vedel, da s svojimi mislimi ni prav nič pri pogrebu, čeprav pokopuje.

»Le kaj premišlja?« se je vpraševala Cilka.

Duhovniki so pokropili in odšli nazaj v cerkev. Spet so zapele lopate in grob je

preno, in so po hribih zablesteli kresovi, slaveči s svojimi v nebo kipečimi plameni zmago Gospodovo, je bila Mimica že mirna in tiha, mrtva.

Trepetaje je brlela ob zglavju sveče. Zunaj je glasno šumel gozd, spodaj se je v ogromni svoji postelji nemirno gibalo jezero in pljuskalo ob obrežje; veter je postal močnejši.

Ded Peter je sedel na surovo iztesanem stolu ob mrtvi vnukinji. Dolgo mu je Liza dopovedovala in kazala, kaj da se je dogodilo, preden je umel. Ko pa je slednjič spoznal in doumel, je plakal, kakor bi se hotel potopiti v solzah, in je venomer jecljal: »Ko bi bil umrl jaz, jaz! O ti moj Jezus in moj Bog, mene vzemi, mene, ne tega nedolžnega otroka!«

Ni se dal potolažiti. Slednjič sta ga sestri prepustili njegovi boli: »Naj se izjoka, laže mu bo.«

Plamen mrtvaške sveče je vztrepetal, pojemal in bledeel, kakor da hoče ugasniti, vzlamtel z novo močjo, z novim sijajem. Ob postelji je stala Liza. Zamisljeno je zrla mrtvi Mimici v blede, še po smrti lepi, čudovito pokojni obraz in polagoma kimaje z glavo je šepetala:

»Zrno mora v zemljo, da strohni, šele potem vzklije. In vzklilo bo! Vstala boš častljiva in krasna, ker si plemenito zrno, čisto, neomadeževano — pšenično zrno...«

Milka Hartman:

PUST

Jaz sem vaš veseli pust,

masten od ušes do ust.

Rad se smejem in se šalim,

krapov dam velikim, malim.

Poln moj koš, mesa, klobas

hodi z mano skozi vas.

V goste vabim znanca vaše

v uniformi, ki mi paše.

Fante, dečle jaz rad param,

pa še fajmoštra pobaram,

če res zvezali jih bodo,

da ne naredim jim škodo,

Vabim v plesno vas dvorano

kjer veselje neugnano

z vami raja, raja, raja,

da vam pravo pamet zmaja —

hopsa, hopsa, hopsasaja...!

Danes pust je, jutri post

konec vzela bo norost —!

Pust zato vam to svetuje:

Naj z vestjo se posvetuje

vsak, ki pamet poseduje!

bil hitro nasut in obložen z venci in cvetjem. Ljudje so pristopali, kropili in odhajali. Med prvimi je bil oče. Kar strpeti ni mogel več na pokopališču. Ni maral več prenašati Viktorjevega razmišljenega vedenja. Tudi Cilka se je podvžala. Oba hkrati sta prišla z očetom domov. »Si ga videla?« — »Sem.« — Potem sta se šla preoblačiti.

Pri Cvetku so že vsi odložili žlice, ko je Viktor šele prišel. Pogovor, ki se mu že tako mikamor ni ljubilo, je čisto zastal. Nihče ni vedel kaj reči. Oče se je najprej znašel. Glasno je odmolil in odšel.

Minca se je pripravila k pomivanju. Cilka je pa molče postavila Viktorju jed na mizo.

Minca je nalašč glasno ropotala s posodo. Hotela je Viktorju pokazati, da je huda nanj. Viktor je to tudi kaj kmalu razumel. Ne, tega ne bo potrpel. Če se že oče in žena držita, naj že bo. Da pa še ta frklja narašča! Kaj jo briga? Zravnil se je in mrko pogledal odraščajočo sestro svoje žene: »Minca, kaj misliš danes vse črepinje razbiti?«

Minca Viktorja še pogledala ni. Se ji ni zdelo vredno. Njega je pa to še bolj pogrelo.

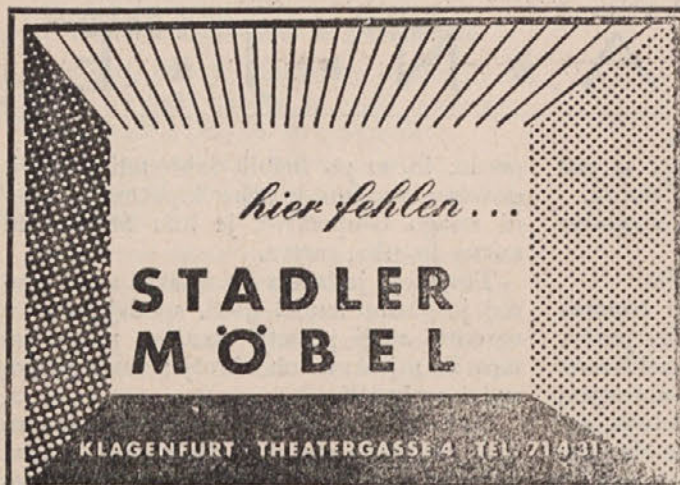
»Potem pa ne razbijaj! Saj bi človek skoraj oglušal.«

»Če ti ni prav, pa pojdi ven!«

Viktor je zrasel: »Kaj? Ti boš mene ven podila?«

»Kar pojdi! Če drugam ne veš, pa pojdi tja, kjer si sedaj dva dni visel.«

(Dalje prihodnjič)



hier fehlen...

**STADLER
MÖBEL**

KLAGENFURT · THEATERGASSE 4 · TEL. 71-4-31

DARUM BIETEN WIR IHNEN

- Komplette Sitz- und Schlafgarnitur S 2210.—
- Komplette Sitz- und Schlafgarnitur mit Automatik S 2380.—
- Komplettes Schlafzimmer, 7 teilig, lasiert S 4985.—
- Komplettes Schlafzimmer, 7 teilig, Edelholz furniert S 5090.—
- Formschöne Importmöbel aus EFTA- und EWG-Länder in reicher Auswahl
- FREMDENZIMMER: neue Modelle in Vorbereitung
- Raumgestaltung nach Entwurf unserer Architekten, Planung kostenlos
- Klein- und Einzelmöbel sowie Teppiche und Vorhänge

IHR EINRICHTUNGSHAUS STADLER

KLAGENFURT · THEATERGASSE 4 · TELEFON 71-4-31

Domač praznik Mihca in Jakca

Kaj bi bilo življenje brez nedelje? Želijo si je otroci, ne da bi si odpohčili, a prinese jim bo spremembe v njihov življenj.

Pričakuje pa tudi že v življenju umerjen človek, da mu prinese za tridni delavniki duševnega uravnovešenja. Nekaj drugega so zopet prazniki. Ti prinesejo poleg počitka nekaj svojega seboj.

Tako sta se tudi Mihca in Jakca v svoji brezskrbni mladosti veselila nedelje in praznika.

tolstega četrta res domač praznik. Veliko prej pa ni bilo časa klati, ker oče so morali hoditi domit led v pivovarno k Stihu, da so zaslužili za tako potrebni drobci pri bajti. Če so mama začeli jamrat, da gre kuma h kraju, potem so segli oče Juri na polico po pratiko, da so ugotovili, kako dolgo bo še ob starem. Primerilo se je tudi, da ravno ni bilo potrebnega ječmena ophanega za godlo. Če ni bilo preveč m-

PRIDITE NA NAŠO
pustno prireditev

ki bo na pustno nedeljo, 24. februarja 1963 ob 14. uri, v telovadnici gospodinske šole v št. Rupertu pri Velikovu.

Na spored so igrice:

KISLE GOBE

ANKA

LJUBEZEN JE IZNAJDLJIVA

Prisrčno vabijo gojenke kmetijsko-gospodinskega tečaja v št. Rupertu.

znikov. V svoji za današnje razmere gmotni revni mladosti sta se veselila Božiča, Velike noči, posebno pa žegnjanja, Velike Gospojnice. Kdor pa je svoja mlada leta užival že pred pol stoletjem, bo razumel in ne bo zameril Mihcu in Jakcu, če sta se najbolj veselila »Domačega praznika«.

Takrat je meso, posebno med revnejšimi sloji viselo zelo visoko. Prišlo je mogoče vsako drugo nedeljo na mizo, da so z njim zelje obtežili. Potem ob košnji so ga še skuhali. Mogoče tudi še o žetvi. Potem pa ga je navadno zmanjkalo.

In če je s časom in kljub skrajni štednji zmanjkalo še zabela, potem mama pač res

zlo, da so stope šle, tedaj se je že uredilo. Drugače pa tudi. Tisto pšeno so morali pač zlegnat. Posebno kam pač ni bilo več za odlagati, ker vreme bi se lahko otopelo in godla, ki toliko odnese, bi se prekmalu ukisala. Tako je prišel tisti zaželjeni dan za Mihca in Jakca. Težko sta ga pričakovala, obenem pa sta se ga bala. Nestrpno sta čakala na jetra, meso in ocvirke (grumpe). Balla pa sta se tistega usodnega trenutka, ko bo moral dati koč svoje življenje. S svetim spoštovanjem sta mislila na svojega botra, ki so prišli vsako leto klat in naredili tako dobre klobase. Nista mogla pa doumeti, kako bi mogel tako dober

Ljubljanska opera bo gostovala v Celovcu

V soboto, 23. februarja 1963, bo gostovala v celovškem mestnem gledališču ljubljanska opera z Verdijevo opero

»RIGOLETTO«.

V nedeljo, 24. februarja 1963, pa bomo istotam videli Gotovčovo komično opero

»ERO Z ONEGA SVETA«.

že niso vedeli, kaj bi še skuhali, da bi se družina pošteno najedla.

Mihca in Jakca sta bila brata. Imela sta res skrbne starše, zato se ne bi smelo reči, da bi morala stradati, a vsak pribojšek sta že znala ceniti.

Torej če je šlo vse po sreči, da je grata repica in ovs, (ječmen so sejali takrat samo za ričet) in se ni vtihotapila kaka nevarna bolezen v pitovjalk, tedaj je bil za oba malla junaka izgled, da bo tam okoli

človek, kot so bili ravno boter, biti tako neusmiljen. — Razmišljala sta, kako dobila vsako leto, ko gresta otopat, od botra vsak po eno srebrno krono, pa še drugih dobrot povrh. Zdaj naenkrat pa se dobri gotej predelajo v takega suroveža. Pa še ena predpriprava je delala bližajočo se kolino slovesno. Ozmanov skoraj devetdeset-

Oglašuj v našem listu!

ENODNEVNI PIŠČANCI

KIMBER CHICKS (hibridna nésnica) — izredno dobra kokoš ● „Rekord“ pitovne hibridke (mešanke) Arbor Acres — izreden uspeh v pitanju ● Naše preizkušeno dobre kokoši domačih pasem: bele ameriške Leghorn; italijanske jerebičje barve; zlatoamerikanske Rhodeländer, Sussex, White Rocks, Barred Rocks. ● 10 tednov stare jarečke gornjih pasem na razpolago v začetku letošnjega junija. ● Na razpolago tudi gosji, račji in puranji piščanci.

Vse to dobite

pri najstarejši koroški, po Deželni kmetijski zbornici priznani kokošjereji

„ELBLHOF“

Fr. in J. ZUBER, Klagenfurt — Celovec
Cenik brezplačno na razpolago!

letni dedej so prihajali skoraj vsak dan k očetu Juriju na pipo tobaka in pa vahitat toplo peč. Skozi vse te zimske dneve so naredili toliko špil za klobase, da bi bili lahko trgovali z njimi. Naredili so jih dve vrsti. Bol tanke za mesene ali rdeče klobase, bol grobe pa za one iz godle. Bilo je torej vse pripravljeno. Ko je določenega dne voda za oranje v kotlu začemjala vreti, bi moral eden izmed obeh junakov iti klicat botra, čes čas je, voda vre.

(Konec prihodnjic)

Filmska ocena

Bistrica v Rožu. — Sobota, 23. 2.: Bettgeflüster (IVa). — Znan komponist popevk si s prebrisanostjo in energijo pridobi neko dekle. Ameriška komedija. — Nedelja, 24. 2.: Immer will ich dir gehören (III). — Barvna muzikalična veseloigra. — Sreda, 27. 2.: Der weisse Teufel von Arkansas (III). — Film iz divjega zapada.

Borovlje. — Sobota, 23. 2.: Die Deutschmeister (III). — Vesela epizoda iz časa Avstro-Ogrske monarhije. — Nedelja, 24. 2.: Das süsse Leben des Grafen Bobby (III). — Veseloigra. Graf Bobby preoblečen v žensko kot privatni detektiv. — Torek, 26. 2.: Fuzzy unter Texasbanditen (IV). — Primitiven film iz divjega zapada. — Četrtek, 28. 2.: Geheime Wege (IV). — Ameriški agent pride

kega poštenega družinskega očeta v Italijo. — Sreda in četrtek, 27. in 28. 2.: Rhapsodie in Blei (IVa). — Gangsterski film.

Št. Jakob v Rožu. — Sobota, 23. 2.: Urlaubsschein nach Paris (IV). — Veseli doživljaji ameriškega konporala, ki preživlja svoj dopust v Parizu in proti pričakovanju sklone soliden zakon. — Nedelja, 24. 2.: Ein Pyjama für zwei (IV). — Službeni tekma med nekim agentom in njegovo konkurentinjo se konča s privatno zvezo obeh.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

PONEDELJEK, 25. 2.: 14.15 Poročila, objave. Pregled sporeda. — Za našo vas. — 10 minut za športnike. 18.00 Dober večer našim malim poslušalcem. — TOREK, 26. 2.: 14.15 Poročila, objave. — Ziljska vascit (3.). Svatba. — SREDA, 27. 2.: 14.15 Poročila, objave. — Kar želite, zaigramo. — ČETRTEK, 28. 2.: 14.15 Poročila, objave. — Dobra knjiga. (Govori Amalija Feinig) — PETEK, 1. 3.: 14.15 Poročila, objave. — Od petka do petka po naših krajih in pri naših ljudeh. — Za vas igrajo Veseli planšarji. — Hišna imena v okolici nekdanje humperške graščine na Koroškem. — SOBOTA, 2. 3.: 9.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. — NEDELJA, 3. 3.: 7.30 Duhovni nagovor. — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in vlašimo.

ODER MLADJE

UPRIZORI V NEDELJO, DNE 10. MARCA, OB 14.30, V SREDNJI DVORANI DOMA GLASBE SODOBNO DRAMO DOMINIK SMOLETA

„ANTIGONA“

VSTOPNICE V PREDPRODAJI V UREDNIŠTVU LISTA
IN PRI ČLANIH ODRA

nekega znanstvenika iz komunistične Madžarske. Vohunski film.

Dobri ves. — Sobota in nedelja, 23. in 24. 2.: Heisse Grenze (IV). — Pustolovščine nekega ameriškega junaka z orožjem. — Sreda, 27. 2.: Der Mörder kommt Schlag 8 (IVa). — Kriminalni film. Nedolžnega moža imajo na sumu, da je umoril svojo ženo, končno pa odkrije pravega morilca.

Miklavčevo. — Nedelja, 24. 2.: Vertauschtes Leben (IV). — Zaradi zamenjave dojenčkov za časa vojne prideta dve družini 18 let pozneje v težke konflikte.

Pliberk. — Sobota in nedelja, 23. in 24. 2.: Der Vogelhändler (III). — Barvni film po znani operi. — Torek, 26. 2.: Raubtier rechnet ab (IV). — Nekdanji gangster odkrije v službi policije svojega nekdanjega sokrivca.

Sinča ves. — Nedelja, 24. 2.: Was macht Papa den in Italien? (III). — Nesporazum ob potovanju ne-

GLEDALIŠČE V CELOVCU

Petek, 22. februar: Der wahre Jakob (zadnjikrat). — Sobota, 23. februar: Rigoletto, gostuje Narodna opera Ljubljana. — Nedelja, 24. februar: ob 15.00: Ero z onega sveta; gostuje Narodna opera Ljubljana. — Torek, 26. februar: Die Blume von Hawaii; zasedena predstava. — Sreda, 27. februar: Ein Maskenball (zadnjikrat). — Četrtek, 28. februar: Der Revisor. — Petek, 1. marec: Der Vogelhändler (krstna predstava). — Sobota, 2. marec: Carmen (zadnjikrat). — Nedelja, 3. marec, ob 15.00: Der Vogelhändler. Začetek vedno ob 19.30 (izjema 24. 2. in 3. 3.).

STROKOVNA TRGOVINA

ZA DEŽNA OBLAČILA

Ballon — Popeline, loden-plašči za moške, dame in otroke v največji izbiri! Gumijasta oblačila. Vsakovrstna popravila izvršimo takoj

VAL. TARMANN

KLAGENFURT, Völkemarkter Straße 16

Blago za
pomladne obleke,
posteljno perilo

Velika izbira
zelo
ugodne cene

L. Maurer

Klagenfurt

Alter Platz 35

Nainovejše kmetijske
stroje, štedilnike, pralne
stroje, gospodinske potrebstine

ugodno in na obroke pri

HANS WERNIG

KLAGENFURT, Paulitschgasse (Prosenhof)

Izbira in kvaliteta

preprog, zaves in posteljnine
v trgovini opreme

LODRON

VILLACH Lederergasse 12

Tiskoprometni in gostinski obrati dobijo
poseben popust!